

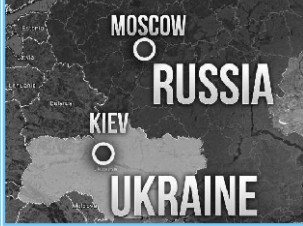
**Kəlbəcər köçkününü
olan müəllimin
özünü
asmasınının
təfərrüatları**

yazısı səh.13-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 28 noyabr 2018-ci il Çərşənbə № 254 (7143) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Rusiya-Ukrayna gərginliyi pik həddə

Kreml hərbi rejim elan etmiş Kiyevə nota verdi; Bakıdan baş verənlərə reaksiyalar

yazısı səh.3-də

Dünyanın qorxdığı Soros...

yazısı səh.7-də

Qurban Qurbanov "çarpaz atəş" altında

yazısı səh.15-də

Qarabağ separatçılarını tərəf kimi tanımağa hazırlıq gedir - iddia

yazısı səh.4-də

Parlament qanunlara düzəlişlər etdi

yazısı səh.5-də

Əsirlərin dəyişdirilməsi: müəmma davam edir

yazısı səh.10-da

Bakı "MegaFon"la bağlı Rusiya qarşısında tələb qoydu

yazısı səh.12-də

Paşinyan KTMT-yə, parlament Avrasiya İttifaqına qarşı

yazısı səh.4-də

Türkiyənin dənizdə neft-qaz axtarışı - Azərbaycandan kömək istənilsə...

yazısı səh.12-də

Gürcüstan iri müəssisələri özəlləşdirir, bəs biz?

yazısı səh.13-də

"Kim qapı-qapı düşüb liftə yığsa..."

yazısı səh.2-də

Qadınlara qarşı zorakılıq halları artıb, amma...

yazısı səh.14-də

ERMƏNİSTAN DÖRDTƏRƏFLİ İZOLYASIYAYA DOĞRU - KRİTİK 10 GÜN

İşğalçı ölkənin qeyri-dostları artır; rusiyalı şərhçi: "İrəvan əsas qonşuları ilə tezliklə dil tapmasa..."; Azərbaycan, Türkiyə, Gürcüstan və Ukraynadan anti-erməni gedişi...

yazısı səh.8-də

Bu gün "Rabitə işi" nə görə tutulanların məhkəməsidir

"Allah məni bağışlasın" deyən Vidadi Zeynalovu Ali Məhkəmə bağışlayacaqmı?

yazısı səh.11-də

Robert Sekuta

ABŞ-in keçmiş səfirinin Azərbaycana təhlükə ilə bağlı sensasion araşdırması

yazısı səh.9-də

Arif Əsgərovun baldızı oğlu 4 gündür axtarırdadı - anası öldürüldüyünü iddia edir

yazısı səh.11-də

Elmira Süleymanova

Ombudsmannın maası artırıldı - 2230 manat

yazısı səh.10-da

Noyabrın 25-də Kerç boğazında Ukrayna və Rusiya döyüş gəmilərinin heyətləri arasında baş verən insident böyüyür. Hər keçən gün tərəflər savaş meydanına sürüklənir. Artıq Ukraynada hərbi vəziyyət elan olunub. Ölkə prezidenti Pyotr Porosenkonun hərbi vəziyyətin 60 gün olması ilə bağlı Ali Radaya təqdim etdiyi sənəd deputatların əksəriyyətinin səs çoxluğu ilə qəbul olunub.

Hərbi vəziyyət noyabrın 28-dən etibarən Odessa, Sumı, Xarkov, Nikolayev, Çerniqov, Vinnitsa, Luqansk, Herson, Donetsk, Zaporozhye vilayətlərində, həmçinin Azov dənizində tətbiq ediləcək və 30 gün müddətində qüvvədə qalacaq.

Porosenko Baş Qərargaha qismən hərbi səfərbərlik elan olunması tapşırığını da verib ki, bu da Ukraynanın hər an müharibəyə hazır olmaq üçün ciddi tədbirlər gördüyü anlamına gəlir.

"Ukraynada hərbi vəziyyətin elan olunmasından narahatıq". Bu sözləri Rusiya prezidenti Vladimir Putin Almaniya Kansleri Angela Merkelə telefon danışığı zamanı deyib.

Kreml'dən verilən açıqlamada qeyd olunub ki, iki lider Kerç boğazında Rusiya ilə Ukrayna arasında yaranan gərginliyi telefonda müzakirə ediblər. Danışığ zamanı vurğulanı ki, regionda daha bir münasibət vəziyyətinin yaranmasında Ukrayna rəhbərliyi tam məsuliyyət daşıyır. Putin Merkeldən xahiş edib ki, Berlin Kiyevə təsir edərək, Ukraynanı gələcəkdə düşünülənmiş addımlar atmaqdan çəkinməsin.

Ukraynanı beynəlxalq hüquq pozmaqda ittiham edən Putin bu ölkədə hərbi vəziyyətin elan olunmasından və ordunun müharibəyə hazır vəziyyətə gətirilməsindən narahat olduğunu ifadə edib. Rusiya prezidenti Ukraynanın belə qərarlarının qarşısını almaq üçün Almaniyanın rəsmi Kiyevə təsir göstərəcəyinə ümid etdiyini bildirib.

"Ukraynanın bu tərziyi ölkədəki prezident seçkiləri kampaniyası ilə əlaqəlidir. Bir də qarşılıqlı olaraq bu tip hadisə yarasaydı, onun nəticələri tamamilə Ukrayna rəhbərliyinin üzərinə düşəcək", - deyir Putin vurğulayıb.

Rusiya isə Ukraynaya nota verib. Bu barədə Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi məlumat yayıb. Məlumatda Ukraynanın Moskvadakı müvəqqəti işlər vəkilisi Ruslan Nimçinskiyin Rusiya XİN-ə çağırıldığı bildirilir.

Bu arada ABŞ-ın dövlət katibi Mayk Pompeo Kerç boğazı ətrafındakı hadisə ilə əlaqədar Rusiya və Ukrayna prezidentlərini birbaşa danışmalarına aparmağa çağırıb. Pompeo həmçinin tərəfləri təmkinli olmağa və beynəlxalq öhdəliklərə riayət etməyə səsləyib.

"Ukrayna baş vermiş hadisə ilə bağlı detallı məlumatları NATO-ya təqdim edib, Rusiya hərəkətlərinin fəsadlarına səbəb olduğunu başa düşməlidir".

"Report" RİA "Novosti"yə istinadən xəbər verir ki, bunu NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberq deyib.

Ukraynada hərbi vəziyyət haqqında danışan baş katib ümid etdiyini bildirib ki, o, seçkilər öncəsi (martın 31-dəki prezident seçkiləri nəzərdə tutulur) demokratik proseslərə təsir etməyəcək.

"Biz Rusiyani dərhal Ukray-

Rusiya-Ukrayna gərginliyi kritik həddə - Kreml Kiyevə nota verdi

Eldar Namazov: "Ukrayna bu addımla dünyaya göstərməyə çalışdı ki, Rusiya həqiqətən 2003-cü ildə imzalanan müqaviləyə riayət edirmi"

na dənizçiləri və gəmilərini azad etməyə çağırıraq", - deyir o qeyd edib.

Baş katib alyansın Kerç boğazındakı vəziyyətlə bağlı konkret hansı addımları atmaq niyyətində olduğuna dair suala birbaşa cavab verməyib.

"Vəziyyəti çox yaxından tə-

rəfinə keçmə ehtimalıdır. Və ya heç nə etməyəcək. Rusiya ordusunun aktiv hərəkətlərinin başlamasından sonra 2008-ci ildə Gürcüstanda olduğu kimi. Onlar tərəfindən Rusiya ilə müharibə təxminən 2022-ci və ya 2023-cü ildə planlaşdırılır. Bu vaxtdək Ukrayna ordusunun

rayna gərginliyi ilə bağlı bir-birindən fərqlənən çoxsaylı mövqelərinin şahidi olmaqda idi. Bu gərginliyin digər ölkələrə də təsirinin mümkünlüyü qeyd olunur. Eyni zamanda rəsmi Kiyevlə qarşılıqlı olaraq Rusiya-NATO əlaqələrinə ciddi şəkildə zərbə vuracağı ehtimal edilir. Tərəflər

lənşdirilib. Düzdür, modernləşmə 2020-ci ildə başa çatmalıdır. Amma Ukraynaya ABŞ və Qərb müttəfiqləri tərəfindən öldürücü silahların verilməsinə artıq başlanılıb.

Təbii ki, Ukrayna tərəfi burada özünün müttəfiqi olan ABŞ, NATO və Avropa Birliyi ilə məs-

yacaqlar. Eyni zamanda Porosenkonun hərbi vəziyyət elan etməsi də anlaşılacaq deyil. Luqansk və Donetsk işğalı ilə bağlı ölkədə hərbi vəziyyət elan olunmayıbsa, 3 kateqrin Kerç boğazından keçmək istədiyi vaxt atəş altında həbs olunmasından sonra səfərbərlik və hərbi vəziyyətin elan olunması anlaşılır deyil. Təsəvvür edilirdi ki, Ukrayna siyasətçilərinin önəmli bir hissəsi bunun əleyhinə çıxıb, Porosenkonun vəziyyətdən istifadə edərək siyasi planlarını həyata keçirmək istədiyini bildirirdilər. Ukraynadakı əsas seçkilərə az qalmış bir müddətdə hərbi vəziyyətin elan olunması seçkiqabağı siyasi fəaliyyəti minimuma endirir. Həmin qanuna görə, əsas siyasi hüquqlar tam məhdudlaşdırılır, yerlərdə faktiki hakimiyyət hərbiçilərin əlinə keçir, sərbəst toplaşma və ölkə içində sərbəst hərəkət məhdudlaşdırılır və s. Ancaq hesab etmirəm ki, Porosenko belə situasiya yaratmaq üçün Kerç provokasiyasını edib. Yenə də fikrimdə qalır

Sülhəddin Əkbər: "Gərginliyin artacağını düşünürəm"

qib edirik və biz başqa nə edə biləcəyimizi daim qiymətləndiririk, çünki Rusiya hərəkətlərinin fəsadlarına səbəb olduğunu başa düşməlidir", - deyir Stoltenberq bildirib.

BMT Təhlükəsizlik Şurasının üzvü olan Fransa, Niderland, Polşa, İsveç və Böyük Britaniya məşverətdən sonra Ukrayna gəmilərini buraxmaq və onları Kerç boğazından keçmələrinə icazə verməsi xahişi ilə Rusiyaya müraciət ediblər.

RİA "Novosti" xəbər verir ki, bu barədə ölkələrin yaydığı birgə bəyanatda deyilir.

Üzv ölkələr bəyan ediblər ki, saxlanılan Ukrayna dənizçiləri azad olunmalı, ələ keçirilən gəmilər isə geri qaytarılmalıdır.

Putinin səlahiyyətli nümayəndəsi Sergey Markov Kerç boğazı ətrafında baş verən son hadisələri şərh edərkən diqqətçəkən fikirlər səsləndirib. Rusiya və Ukrayna arasında müharibə olacağına sualına Markov belə cavab verib: "Xeyr, olmayacaq. Məsələ ondadır ki, belə səviyyəli qərarları Porosenko yox, amerikalı kuratorları qəbul edirlər. Və onlar indi Ukraynanın Rusiya ilə genişmiqyaslı hərbi münaqişəsindən qorxurlar, buna səbəb Ukrayna ordusunun 2014-cü ildə olduğu kimi, Rusiya

konvensional silahlar sahəsində və mənəvi ruh nöqtəyi-nəzərindən, yeni Rusiyaya nifrətlə tərbiyəsi məsələsində daha güclü hala gətirilməsi planlaşdırılır. Bu gələcək müharibənin hədəfi elə bir qardaş sallaqhanası yaratmaqdır ki, Putin və ya onun komandası öz hakimiyyətini 2024-cü ildən sonraya uzada bilməsinlər. Rusiya bu planı ləğv etməlidir".

Rusiyanın Avropa Təhlükəsizlik Əməkdaşlıq Təşkilatındakı (ATƏT) daimi nümayəndəsi Aleksandr Lukaşeviç Ukrayna ordusunun Donbasda kimyəvi hücum tərziyinə hazırlaşdığını bildirib.

Lukaşeviç ATƏT-in Xüsusi Şurasında belə danışdı: "Ukrayna ordusunun kimyəvi silah istifadə edərək və xarici xüsusi xidmət orqanlarının iştirakı ilə tərziyə hazırlığı görməsi barədə məlumat gəldi".

Ukrayna ordusunun Donbasdakı cəbhə xəttinə Buk və S-300 havadan müdafiə raket sistemləri ilə Qrad və Uraqan çoxlüləli minaatan sistemini yerləşdirdiyini və bufer zonalara əsgərlərini yerləşdirdiyini xatırladan Lukaşeviç, mülki mövqelərə qarşı hücumların da artdığını qeyd edib.

Ekspertlərin isə Rusiya-Uk-

dən hansının gərgin proseslərin sonunda qalib olacağı müzakirələrin əsası təşkil edir. Azərbaycan buradakı mövqeyi də ciddi şəkildə müzakirə edilir. Rəsmi Bakının tərəf olub-olmayacağı yönündə fərqli fikirlər səslənir.

Beynəlxalq Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Eldar Namazov Ukraynanın provokasiyasını etdiyini düşünür. O, bu barədə teleqraf.com-a açıqlama

Elşən Mustafayev: "Ukraynaya bu şəkildə qarşılıqlı müqaviləyə riayət edirmi"

verib: "Baş verən hadisə Ukrayna tərəfindən provokasiya xarakterli addım idi. Ukrayna bu addımla dünyaya göstərməyə çalışdı ki, Rusiya həqiqətən 2003-cü ildə imzalanan müqaviləyə riayət edirmi, bu müqaviləyə uyğun olaraq Ukrayna gəmilərinin Kerçdən keçərək, Azov dənizinə rahat daxil olmasına şərait yaradırmı, yoxsa bunlar yalan sözlərdir. Hadisələrin gedişatı göstərdi ki, Rusiya həqiqətən də müqaviləyə riayət etmir. Bu müqaviləyə görə Ukrayna Rusiyadan icazə almalı deyil.

Beynəlxalq əlaqələr üzrə ekspert Elşən Mustafayev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Rusiya və Ukrayna arasında son bir neçə ildə davam edən gərginliyin təcrid daha qaynar fazaya keçmək ehtimalı gözənlənir: "Hər iki dövlətin televiziyanında gündəlik tok-soulann mövzusu məhz Ukrayna-Rusiya münasibətləri olub. Tərəflər öz tamaşaçılarna qarşı tərəfin haqsız olduğunu, düşmən münasibət sərgilədiyini bildirməklə icimai rəyi istədikləri kimi formalaşdırmağa çalışırdılar. Böyük ehtimalla hazırkı böhran məhz Rusi-

ki, bu hadisəni Rusiya tərəfi növbəti dəfə əzələ nümayiş etmək üçün edib. Amma sonucunda müharibə olmayacaq. Gərginlik isə davam edəcək. Azərbaycanın bu məsələyə münasibət bildirməməsi anlaşılmalıdır. Çünki tərəflər hadisəyə görə günahı bir-birlərinin üzərinə qoyurlar. Biz isə elə böyük dövlət deyilik ki, belə vəziyyətdə kiminsə tərəfini tutacaq, yaxud qulağını buraq. Əgər tərəflərdən biri bunu etiraf etsəydi, o zaman buna münasibət bildirə bilərdik".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Ermənistan da dekabrin 9-da keçiriləcək parlament seçkilərində iştirak edəcək üç siyasi qüvvə - "İşıqlı Ermənistan", "Biz" bloku və "Sasna tsrer" partiyaları indidən hakimiyyəti Rusiya siyasətinə görə (strateji müttəfiqlik mənasında) tənqid edəcəklərinin anonsunu veriblər.

"Biz" blokuna daxil olan "Azad demokratlar" Partiyasının lideri Xaçatur Kokobelyan isə parlamentdə All-dən çıxmaq barədə təşəbbüs irəli sürüb. Onu "İşıqlı Ermənistan" Partiyası da dəstəkləyir.

"Sasna tsrer" Partiyasının proporsional siyahısında 2-ci sıradə gələn Stepan Qriqoryan bu gün Ermənistanın KTMT və All ilə bağlı bir sıra problemləri qaldırmaqlı olduğunu düşünür.

"Məsələ, biz 102 sayılı hərbi bazanın saxlanması görə pul ödəyirik. Bütün dünyada isə bazanı saxlayan ölkə onun xərclərini çəkir. Bizim Rusiya ilə birgə hərbi birləşmə haqqında sazişdə Ermənistan qarşı hücum edilməsi təqdirdə rəhbərliyin Rusiya generalına verilməsi nəzərdə tutulub. Nə üçün? Demək istəyirik ki, biz heç də All və KTMT-dən mismarları çıxarmağı deyil, mexanizmin düzgün işləməsinə istəyirik, ondan sonra başqa nəticələrə gəlmək olar. Keçmiş hakimiyyət Rusiyaya pis öyrədi. Rəsmi Moskva nəyi gətiribse ona imza atıblar. Bu səbəbdən

Paşinyan KTMT-yə, parlament Avrasiya İttifaqına qarşı

Baş nazir əvəzi "Biz KTMT-də kimə bel bağlayıb-bağlamayacağımızı ayırd etməliyik" dedi, seçkilərdən sonra parlament Avrasiya İqtisadi İttifaqından çıxmaq məsələsini qaldıra bilər

indi belə bir böhran vəziyyətindəyik" - deyər Stepan Qriqoryan

keçəcəkləri halda Nikol Paşinyanın Rusiya ilə problemləri olaçağı təqdirdə onun arxasında duracaqlarının proqnozunu verib.

"İşıqlı Ermənistan" Partiyasından namizəd, deputat Gevorg Gorgisyan əvvəlki iqtidarın sürücülük vəsiqələrindən tutmuş (Rusiyada erməni vətəndaşları öz sürücü vəsiqələri ilə maşın sürə bilməzlər) KTMT-dəki bir sıra dövlətlərin azərbaycanpərəst mövqə tutmasına qədər Ermənistanın maraqlarını təmin edə bilmədiyini deyib.

"Azad demokratlar" Partiyasının sədr müavini, "Biz" blokunun üzvü Anjela Xaçaturyan isə həmişə Ermənistanın All-də təmsil olunmasını xarici siyasətin ən böyük səhvlərindən biri hesab etdik-

lərini, bununla bağlı vəziyyətin düzəldilməsi üçün məsələni parlamentdə qaldıracaqlarını söyləyib.

"Kolektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) üzv ölkələri bir-birinə qarşı müttəfiqlik öhdəliklərini dəqiqləşdirməlidir".

"Report" TASS-a istinadən xəbər verir ki, bunu Vanadzor şəhərindəki mitinq iştirakçıları qarşısında Ermənistanın baş naziri vəzifəsini icra edən Nikol Paşinyan deyib.

"Bildiğiniz kimi, son vaxtlar KTMT-də qızğın müzakirələr gedir. Bəli, bu müzakirələrin hədəfi üzv ölkələrin bir-birinə qarşı hansı öhdəliklərə daşdığına aydınlıq gətirməkdir. Biz kimə bel bağlayıb-bağlamayacağımızı, nəha-

yət, ayırd etməliyik", - o vurğulayıb.

N.Paşinyanın sözlərinə görə, Ermənistan üçün "müqaviləyə əsasən Ermənistanın müttəfiqi sayılan bəzi ölkələrin bizə o qədər də dost olmayan qonşu muza silah satmaları bir qədər müəmmaldır... Bu məsələni müttəfiqlərimizlə müzakirə etməyi səmimi qəlbənd istədik".

"Kilsə heç vaxt hakimiyyətin əlavəsi olmayıb". "Report" Ermənistan KİV-inə istinadən xəbər verir ki, bunu isə Eçmiadzin kilsəsinin aparıcı din xadimi Vaqram Melikoyan Ermənistanın baş naziri səlahiyyətlərini icra edən Nikol Paşinyanın erməni kilsəsinin hakimiyyətin əlavəsi olması barədə fikrini şərh edərkən deyib.

V.Melikoyan kilsənin ermənilərin və Ermənistanın həyatında oynadığı aparıcı rolu da vurğulayıb.

Qeyd edək ki, N.Paşinyan Eçmiadzin kilsəsinin fəaliyyətindən danışıqdan deyib: "Respublikaçı Partiyası (Serj Sarqsyanın Partiyası - "Report") milli-mənəvi dəyərlərdən bəhs edir. Ancaq kilsə onların hakimiyyəti dövründəki qədər heç vaxt ləkələnməyib. Bundan başqa, kilsə hakimiyyətin əlavəsi olub".

Xatırladaq ki, bir müddət əvvəl Tehrandakı erməni kilsəsinin başçısı, arxiyepiskop Sepux Sarkisyan da Nikol Paşinyanın əleyhinə çıxış etmişdi. Bundan başqa, parlament katolikosun mühafizəsi haqqında qanun layihəsinə qəbul etməyib.

 Musavat.com

Qarabağ separatçılarını tərəf kimi tanımağa hazırlıq gedir - iddia

Elxan Şahinoğlu: "Qarabağın azərbaycanlı icmasından qrup formalaşdırıb eyni ölkələrə göndərməliyik"

Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində gedən danışıqlarda qanunsuz rejimin tərəf kimi tanınmasına hazırlığın getdiyi barədə iddialar meydana çıxıb. Separatçı rejimin "rəhbəri" Bako Saakyanın ATƏT Minsk Qrupunun üç həmsədr ölkəsinə - Amerika, Fransa və Rusiyaya son səfərlərinin bu xüsusda təsadüf olmadığı bildirilir.

Saakyanın bu səfərlərinə beynəlxalq aləmin sərgilədiyi susqun mövqə ciddi suallar doğurur. Əslində Ermənistanın baş nazir əvəzi Nikol Paşinyanın bu ilin iyununda Dağlıq Qarabağın danışıqlarda tam hüquqlu tərəf kimi iştirak məsələsini qaldırmasından sonra bu istiqamətdə gedən müzakirələr artmışdı.

Düən Paşinyan bir daha konfliktə yanaşmada özünün populist, reallıqdan xeyli uzaq olan istəyini ortaya qoyub. "Yeni Müsavat"ın Azadlıq Radiosunun erməni redaksiyasına istinadən verdiyi məlumata görə, seçki kampaniyası çərçivəsində seçicilərlə görüşdə baş nazir əvəzi bəyan edib Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejim müstəqil tərəf kimi mütləq birbaşa danışıqlara qoşulmalıdır. Guya bunsuz konfliktin həlli mümkün deyil.

"İndiki məqamda Dağlıq Qarabağın statusunun dəqiqləşməsi vacibdir. Biz Qarabağın danışıq-

lar stoluna qayıtması məsələsində ardıcıl olacağıq. Dağlıq Qarabağın statusu dəqiqləşmədən niyə zəmləmə mümkün deyil, ola bilməz. Və biz deyirik ki, bu məsələdə xalqqa hökumətin mövqeyində bir millimetr də fərq yoxdur", - deyər erməni baş nazir əvəzi yenə özündən razı şəkildə bildirib. Azərbaycan tərəfi isə təbii ki, buna heç vaxt razı olmayacaq.

Qərb Universitetinin Təbiiq Politologiya Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu hesab edir ki, erməni separatçılarının lideri Bako Saakyanın ard-arda 3 həmsədr dövlətə (Fransa, ABŞ və Rusiya) səfərə dəvət edilməsi təsadüfi deyil: "Bu 3 dövlətin həmsədrləri bir müddət əvvəl bölgədə olmuşdular. Xankəndində Bako Saakyanla da görüşmüşdülər. Mümkündür ki, bu görüş zamanı onun gələcək səfərləri bar-

ədə fikir mübadiləsi aparılıb. Sadəcə, Bako Saakyanın 3 dövlətə dəvət edilməsi həmsədrlərinin niyə lazımdır? Söhbət Bako Saakyanın mövqeyinin öyrənilməsindən gedirsə, onsuz da Xankəndində onunla görüşüb isteklərini dinləyirlər. Bu səfərlərin arxasında Azərbaycan üçün başqa təhlükəli tendensiya gizlənilir. Həmsədr dövlətlər separatçıların liderini Paris, Vaşinqton və Moskvaya dəvət etməklə bizə onu tərəf kimi sınımağa çalışırlar. Beləcə, həmsədrlər Ermənistan hakimiyyətinin illərdən bəri qəbul etdirməyə çalışdığı mexanizmi işə salmaq istəyirlər. Ermənistanın hazırkı baş naziri Nikol Paşinyan da məqsədi budur. Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Bako Saakyanın hər 3 səfəri ilə bağlı etiraz bəyanatı ilə çıxış etdi. Əlbəttə, bu bəyanatlar verilməli idi.

Ancaq biz yalnız nəticə ilə mübarizə aparmamalıyıq. Separatçıların liderini yenidən harasa dəvət edə bilərlər. Ona viza verib, görüşlərini təşkil edə bilərlər. Bu səfərlərdə dünyadakı erməni lobbisinin də rolu böyükdür. Bunun qarşısının alınması yolları barədə düşünməliyik. Erməni separatçıların lideri böyük ehtimalla həmsədr dövlətlərdəki görüşlərində iki böyük yalandan danışır. Birincisi, yəqin deyib ki, guya onlar sülh istəyirlər, ancaq Azərbaycan sülhə razı deyil. İkinci yalanı da odur ki, guya o, Dağlıq Qarabağı təmsil edir. Qərbdə buna inanana tapıla bilər. Biz Qərb ölkələrinin paytaxtlarında səslənən bu iki yalanla mübarizə aparmaq üçün Dağlıq Qarabağın azərbaycanlı icmasından qrup formalaşdırılmalı və həmin qrupu eyni ölkələrə göndərməliyik. Daha sonra başqa dövlətlərə də səfərlər təşkil edilə bilər. Bunun üçün ilk növbədə həmsədr dövlətlərdəki səfərlərimiz Dağlıq Qarabağın azərbaycanlı icmasından formalaşan heyətin görüşlərini planlamalı və təşkil etməlidirlər. Bununla biz bir neçə məqsədə nail olarıq. Birincisi, həm separatçıların liderinin bu ölkələrə səfərlərinin effektivini azaltmış olarıq, həm də beynəlxalq aləmə Dağlıq Qarabağda azərbaycanlı icmanın da var olduğunu göstərərək. İkincisi, Qərbin siyasi mərkəzlərinə anladırıq ki, azərbaycanlılar geri qayıtmadan və hüquqları bərpa olunmadan sülh mümkün deyil. Bunu biz edə bilərik. Biri var bunu azərbaycanlı rəsmilər və diplomatlar deyir, biri də var ki, Dağlıq Qarabağdan köçkün düşsən, evini və yaxın qohumlarını itirən şəxslər deyir. İkincinin effekti daha böyükdür. Erməni separatçıları ilə üçüncü ölkələrdə polemikadan da çəkinməliyik. Bizim icmanın nümayəndələri daim onlara sual verməlidirlər ki, onları niyə Qarabağdan didərgin salıblar, qohumlarını qətl ediblər və Dağlıq Qarabağdakı rayonları boşaltmırlar?"

 Cavanshir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan birgə hərbi təlimləri başa çatıb

Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan ordusunun "Eternity-2018" birgə komanda-qərargah təlimləri başa çatıb.

"Report"un yerli bürosunun verdiyi xəbərə görə, bu barədə Gürcüstan Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb.

Türkiyənin Lüleburqaz şəhərində keçirilən təlimlərdə Gürcüstan Silahlı Qüvvələrinin şəxsi heyəti ilə yanaşı, Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşları Türkiyə və Azərbaycan hərbiçiləri ilə birgə iştirak ediblər.

Təlimlərin məqsədi Gürcüstan, Türkiyə və Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri arasında qarşılıqlı uyğunluğun artırılması olub. Təlimlər ərazi və qərargah komponentləri üzrə həyata keçirilib. İştirakçılar çoxmillətli qərargahın planlaşdırılması prosedurları, həmçinin milli taborların idarə olunması və onlara nəzarətin təşkilinə üzrə bilik və təcrübələrini artırıblar.

Təlimlərin ssenarisi böhran vəziyyətində Bakı-Tiflis-Ceyhan neft kəməri, strateji əhəmiyyətli dəmir yolu xətti və boru kəmərlərinin təhlükəsizliyinin təmin olunması üzrə əməliyyatlardan ibarət olub.

Gürcüstan-Türkiyə-Azərbaycan birgə təlimləri rotasiya prinsipinə əsasən hər üç ölkədə keçirilir.

Noyabrın 27-də Milli Məclisin növbəti plenar iclası spiker Oqtay Əsədovun sədrliyi ilə keçirildi.

“Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsi haqqında” qanun layihəsinin ikinci oxunuşda müzakirəsi başladı. İclasda Nazirlər Kabinetinin üzvləri, maliyyə naziri Samir Kazımov, Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin sədri Elman Rüstəmov, vergilər naziri Mikayıl Cabbarov və digər hökumət üzvləri iştirak edirdi.

Komitə sədri Ziyad Səmədzadə dövlət büdcəsini müsbət xarakterizə etdi və yüksək səviyyədə müzakirələrin təşkilinə şərait yaratdığı üçün parlament rəhbərliyinə təşəkkürünü bildirdi.

Bundan sonra büdcə layihəsi əsas kimi səsə qoyuldu və 103 deputat lehinə, 1 deputat əleyhinə olmaqla qəbul edildi.

Sahibə Qafarova büdcə layihəsindən danışarkən təhsil xərclərinin cari illə müqayisədə 11,3 faiz artırılmasını təqdir etdi.

Cavanshir Paşazadə çayçılığın inkişafı ilə bağlı təkliflərini səsləndirdi. Qeyd etdi ki, prezidentin çayçılığın inkişafı ilə bağlı imzaladığı proqrama əməl edilməsi istiqamətində zəruri addımlar atılmayıb. Deputat dedi ki, Lənkəran bölgəsində çayçılığın inkişafı nəticəsində ölkəmizin çaya olan tələbatını ödəmək imkanımız olduğu halda, biz hələ də xaricdən çay idxal etməyə məcburuq. Bu da əlavə xərclər deməkdir.

Novruz Aslanov büdcədəki Prezidentin Ehtiyat Fondu ilə bağlı bölüme diqqət yetirilməsini təklif etdi. Dedi ki, ölkədə bir sıra vacib layihələrin həyata keçirilməsində məhz Prezidentin Ehtiyat Fondunun mühüm yeri var.

Maliyyə naziri Samir Şərifov çıxışında bildirdi ki, 2019-cu ilin dövlət büdcəsində məcburi köçkünlərin mənzil-məişət məsələlərini həll etməkdən ötrü Neft Fondunun büdcəsindən əlavə olaraq 200 milyon vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulub.

Bundan əlavə, ölkədə məşğulluq tədbirlərinin keçirilməsi üçün 80 milyon, ölkə üzrə dövlət sifarişləri ilə ali təhsil alanların xüsusi çəkisinin artırılması üçün 11 milyon, Gənclər Fondunun xərcləri əlavə olaraq 2,7 milyon manat, AMEA-nın xərclərinin 800 min manat, səhiyyə xərcləri əlavə olaraq 4 milyon manat vəsait ayrılması nəzərdə tutulub. Həmçinin ölkədə yeni yaradılmış bir sıra təşkilatlara 5,5 milyon manat əlavə vəsait ayrılacaq. Milli Məclisin saxlanma xərcləri 10,1 milyon manat artırılıb. Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsində Milli Məclisin və onun aparatının saxlanması üçün 27 milyon 69 min 600 manat vəsait nəzərdə tutulmuşdu.

Nazir bildirdi ki, yeni əkin sahələri, suvarılma işləri ilə əlaqədar kənd təsərrüfatına əlavə 40 milyon manat ayrılacaq. 256 milyon manatlıq vəsait isə islahatların həyata keçirilməsinə yönəldiləcək. Bələdiyyələrə verilən dotasiya isə 500 min manat azaldılacaq.

S.Şərifov deputatların səsləndirdiyi ayrı-ayrı sahələrlə bağlı təkliflərdən də bəhs etdi. Dedi ki, bu təkliflər hökumət tərəfindən təhlil ediləcək. Nazirin sözlərinə görə, bunlarla bağlı hesablama daha çox vaxt tələb etdiyinə görə gələn illərdə onlara baxılacaq. “Bu təkliflərin

Milli Məclis büdcə haqqında qanunu ikinci oxunuşda qəbul etdi - vəsait artırıldı

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri **Sahil Babayev**: “Gələn il 122 manatdan az pensiya alan 45 min nəfərin pensiyası 35 faiz artacaq”

reallaşdırılması üçün 7 milyard manat əlavə vəsait tələb olunur. Təbii ki, bu həcmdə vəsaitin ayrılması qeyri-realdır”. Nazir dedi ki, sadalanan təkliflər qəbul olunduğu təqdirdə onların maliyyə təminatı üçün əlavə mənbələr yaradılacaq. Gömrük Komitəsinin xətti ilə əlavə daxilolmaların hesabına nəzərdə tutulan bir sıra proqnozların icrası nəzərdə tutulur.

Nazir bildirdi ki, 2019-cu ildə dövlət büdcəsinin gəlirləri 23 milyard 168 milyon manat, xərcləri isə 25 milyard 190 milyon manat təşkil edəcək. Onun sözlərinə görə, xərclərin ÜDM-də xüsusi çəkisi 30,7 faiz təşkil edəcək. Dövlət büdcəsinin kəsiri isə 159 milyon manat artaraq, ümumilikdə 2 milyard 22 milyon manat təşkil edəcək. Bunun isə ÜDM-ə nisbəti 2,2 faizdir.

Maliyyə naziri deputatları büdcə zərfinə səs verməyə çağırırdı. 2019-cu il dövlət büdcəsi zərfi ikinci oxunuşda səsə qoyuldu və 92 nəfər lehinə, 2 əleyhinə, 2 bitərəf olmaqla qəbul edildi. Üçüncü oxunuş 30 noyabrda olacaq. Bundan sonra “Azərbaycan Respublikasında 2019-cu il üçün yaşayış minimumu haqqında”, “Azərbaycan Respublikasında 2019-cu il üçün ehtiyac meyarının həddi haqqında” qanun layihələri ikinci oxunuşda müzakirə edildi.

Komitə sədri Hadı Rəcəbli dedi ki, ehtiyac meyarı 143 manat təşkil edəcək ki, bu da əvvəlki ildən 13 manat artıqdır. Bu, həm də əlavə vətəndaşların ünvanlı sosial yardım almasına imkan verəcək. Hesab edirik

ki, 143 manat normal rəqəmdir. Yaşayış minimumu isə 173 manatdan 180 manata qaldırılıb.

Spiker O.Əsədov maliyyə nazirinə müraciət etdi: “Samir müəllim, gələn il yaşayış minimumu və ehtiyac meyarı ilə bağlı qanuna baxmaq lazımdır. Hər il eyni məsələləri təkrar edirik”.

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev dedi ki, gələn il Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun 2019-cu il üçün büdcə gəlirləri 3 milyard 928 milyon manat məbləğində proqnozlaşdırılır. Nazir bildirdi ki, bu vəsaitin 97 faizi əhaliyə yönəldiləcək: “Nəticədə ödəniləcək əmək pensiyalarının məcburi dövlət sığorta haqları hesabına sosial müavinətlərin məbləği artacaq. Proqnoza əsasən, gələn il üzrə Azərbaycanda orta aylıq əmək pensiyası 241 manat təşkil edəcək. Yaşa görə əmək pensiyasının orta aylıq məbləği 272 manata çatacaq. Bu isə həyata keçirilən siyasətin əsas məqsədidir”.

S.Babayev bildirdi ki, İşsizlikdən Sığorta Fondunun büdcəsi 83 milyon 451 min manat məbləğində proqnozlaşdırılır. “Bu qiymətləndirmə cari ilin göstəricilərindən 4,7 faiz artıq olacaq. Xərclərin də strukturunda önəmli istiqamət özünəməşğulluq tədbirlərinə yönəldilib. Bu, həyata keçirilən genişmiqyaslı proqramdır və cari ildə 7 min ailəyədək əhalini əhatə edib. Nəticədə Azərbaycanda kiçik ailə təsərrüfatının yaradılmasına stimül verəcək. Gələn ilin büdcəsində 50 faiz artım məhz özünəməşğulluq tədbirlərinə yönəldilib”.

S.Babayev deyib ki, 2019-cu il ərzində Azərbaycanda məşğulluq tədbirlərinin təxminən 250 min nəfəri əhatə etməsi gözlənilir: “Sosial müdafiə, sosial təminat tədbirlərinin 2,1 min nəfəri əhatə etməsi gözlənilir. Gələn il pensiya alanların sayı təxminən 1 milyon 294 min nəfər, sosial müavinət və təqaüd alanların sayı isə 571 min nəfər olaraq proqnozlaşdırılır. Ümumilikdə, ölkə əhalisinin 21 faizi sosial təminat vasitəsilə əhatə olunacaq”.

“Azərbaycan Respublikasında 2019-cu il üçün yaşayış minimumu haqqında” qanun layihəsinə əsasən, gələn il üçün yaşayış minimumu ölkə üzrə 180 manat, əməkqabiliyyətli əhali üçün 191 manat, pensiyaçılar üçün 149 manat, uşaqlar üçün 160 manat məbləğində müəyyən edilir. Qeyd edək ki, 2018-ci il üçün yaşayış minimumu ölkə üzrə 173 manat, əməkqabiliyyətli əhali üçün 183 manat, pensiyaçılar üçün 144 manat, uşaqlar üçün isə 154 manat məbləğində müəyyən edilmişdir.

Hər iki qanun layihəsi səsə qoyularaq ikinci oxunuşda qəbul olundu.

İclasda İnzibati Xətalər Məcəlləsinin maddələrindən birinin ləğv edilməsi məsələsi müzakirə olundu. Bu, məcəllənin 450-ci (Aksiz markasız markalanmalı olan məhsulların (malların) belə marka olmadan satılması, satış məqsədi ilə saxlanması və ya istehsal binasının hüduqlarından kənara çıxarılması, belə məhsulların (malların) nağd qaydada alqı-satqısı) maddəsidir. Maddəyə əsasən, aksiz markası ilə markalanmalı olan məhsulların (malların) belə

35 faiz artacaq: “73 manat sosial müavinət alan şəxslərin aylıq gəliri isə 122 manata yüksələcək”. “Əmək pensiyaları haqqında” Qanuna dəyişiklik müzakirəsi zamanı S.Babayev dedi ki, gələn il həmçinin 38 min şəxsin aylıq gəliri 48 faiz artacaq: “Gələn ildən başlayaraq Azərbaycan vətəndaşlarına pensiya təminatı avtomatlaşdırılmış qaydada aparılacaq”.

Komitə sədri Əli Hüseynli dedi ki, bu dəyişikliklər deputatların imicinə müsbət təsir göstərəcək. Dedi ki, layihə ilə bağlı beynəlxalq təşkilatın nümayəndələrinin, həmçinin Milli Məclis Aparatının və Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Komitəsinin nümayəndələrinin iştirakı ilə qapalı müzakirə həyata keçirilib. Komitə sədri yekun layihəni təqdim etdi və üçüncü oxunuşda “çıxışdan çəkinməyə”, hamını səs verməyə çağırtdı.

Bundan sonra Milli Məclisin Daxili Nizamnaməsinə dəyişiklik edilməsi, Milli Məclisin deputatının statusu haqqında qanun layihəsi və Milli Məclisin deputatının etik davranış qaydaları haqqında layihə səsə qoyuldu və 95 lehinə, 2 əleyhinə olmaqla hər üçü qəbul olundu.

İclasda parlamentin Daxili Nizamnaməsinə dəyişiklik layihəsi müzakirəyə çıxarılaraq qəbul edildi. Dəyişiklik layihəsində Azərbaycan Hesablama Palatasının üzvlərinin sayının azaldılması təklif olunub. Nizamnamənin 44-cü (Milli Məclisin Hesablama Palatası) maddəsinə əsasən, Hesablama Palatası sədrdən, sədr müavinindən və 7 auditorun ibarətidir. Dəyişikliklə isə auditorların sayı 7-dən 5-ə endirilib. Bundan sonra Hesablama Palatası sədri, sədr müavini və auditorları dövlət idarəçiliyi, dövlət nəzarəti, iqtisadiyyat, maliyyə sahələrində 5 il iş təcrübəsinə malik olan ali təhsilli şəxslərdən ibarət olacaq. Hazırkı qanunvericilikdə iş təcrübəsi müddəti nəzərdə tutulmur.

Digər dəyişiklik təklifi isə parlamentin İntizam komissiyasının üzvlərinin sayının artırılması ilə bağlıdır. Bununla bağlı Milli Məclisin Daxili Nizamnaməsinin 41-ci (Milli Məclisin İntizam komissiyası) maddəsinə dəyişiklik edilib. Maddəyə əsasən, Milli Məclisin İntizam komissiyası Milli Məclisin deputatları sırasından 1 il müddətinə 7 üzvdən ibarət tərkibdə seçilib. Dəyişikliklə üzvlərin sayı 7-dən 11-ə çatdırılıb. Layihə müzakirələrindən sonra səs verməyə çıxarılaraq qəbul edildi.

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev dedi ki, növbəti ildən etibarən pensiyaya çıxan insanlara 25 illik stajın verilməsi prosesinə başlanacaq. Nazir dedi ki, gələn il 122 manatdan az pensiya alan 45 min nəfərin pensiyası

Azərbaycanlılar itin anasını ağladırsa...

Ələkbər ƏLİYEV

Azərbaycanda itlərin güllələnməyə ötürülməsi görüntüləri adamın ürəyini dağlayır. Hələ bir foto vardı, ana it dörd ölü balasının başında oturub ağlayırdı. Üzündən də oxunurdu ki, nə baş verdiyini anlamır. Heyvan çasıb qalmışdı, azərbaycanlılara əsir düşdüyünü bilmirdi.

Bu cür tədbirlərin lehinə olanların arqumentləri ilə tanışam. Onlar deyir ki, küçələri it basıb, bizə hücum edirlər, uşaqlarımızı dişləyirlər, quduzluq yayırlar. Onlar da haqlıdırlar. Lakin on minlərlə itin küçədə-bayırda sülənməsi, doğub törəməsi, hansı kultürlüzlüyün, geridəqalmışlığın göstəricisidirsə, bu problemin aradan qaldırılmasında müraciət edilən metodlar da həmin kultürlüzlüyün, geridəqalmışlığın nəticəsidir. Bütün hallarda, azərbaycanlılar günahkardır.

Bir də, heyvan hüquqlarının müdafiəçiləri var. Onlar da çox səs-küylüdürlər, aralarında elələri də var ki, tumanlarını başlarına atırlar. Sən əli tufəngli adama neynəyə bilərsən? Çox şey eləsən, bir güllə də sənə çaxar. Üstəlik, eşşək boyda kişilərin əllərinə tufəngləri verib, küçələrin canına salan hər kimdirsə, çox lotu adamdır. Heyvan hüquqlarının müdafiəçiləri ona görə heç nəyə nail ola bilmirlər. Hətta Leyla Əliyeva da heyvanlarla şəkil çəkdirir, onları qorumağa, öldürməməyə, əziyyət verməməyə səsləyir, xeyri yoxdur.

Bir şey də var ki, gündə əlli it güllələyən azərbaycanlı, pis bir iş gördüyünü səmimi olaraq başa düşmür. Siz ona yaxınlaşıb, "niyə belə edirsiniz?" soruşsanız, o, gözlərini döyəcək. Qəfildən, Füzulidən bir beyt də oxuya bilər. Ya da nə bilim, Çin atalar sözü deyər, mat qalarsan. Mobil telefonunuzu neçəyə aldığınızı da soruşa bilər və əlavə edər ki, "bundan əmim oğlunda da var, Dubaydan alıb". Yəni çox da adekvat adamlar deyillər, həm də onlarlıq bir şey yoxdur.

Qaldı ki, ümumiyyətlən azərbaycanlıların heyvanlara, təbiətə münasibəti çox fərqli, hətta deyərdim fəlsəfidir. İnsan - sosial təlim-tərbiyə prosesindən keçdiyi nisbətə, insandır. Azərbaycanlılar təbiətin özü olduqları üçün onlar təbiətin "fövqündə" dayana bilmirlər.

Azərbaycanlıların heyvanlara və təbiətə münasibəti çox rasionaldır - "Bu, mənə, bax şəxsən mənə, lazımdımı? Şəxsən mənə, indi və burada?"

"Soğan olsun, nağd olsun" deyir azərbaycanlılar. Ona görə azərbaycanlılar təbiətdən zövq almırlar. Onu qorumaq barədə düşünmürlər. Onun məsuliyyətini daşdıqlarını düşünmürlər, bu fikri yaxına belə buraxmırlar.

Siz bir qaya parçasından aşıb yolu bağlamamağı, ildırımdan ağacı vurmamağı, arılardan adamı sancmamağı, sarmaşıqdan lazımsız bir yerdə bitməməyi tələb edə bilməzsiniz. Onlar "lazım bildikləri" zaman aşacaq, vuracaq, sancacaq və bitəcəklər. Azərbaycanlılar (əlbəttə, tek onlar yox, Şərqi böyük hissəsi) özlərini təbiətdən ayrı görmürlər ki, təbiətə zərər yetirən davranışlarında daxili bir ziddiyyət, diskomfort keçirsinlər.

Bu mənada, azərbaycanlıdan təbiətə, heyvanlara qarşı məsuliyyətli olmağı tələb etmək axmaqlıqdan da bətdir. Bu, infantilizmdir. Azərbaycanlı gül-çiçəkdir, ot-alaqdar, dağ-daşdır, qayada bitən mamırdır. Azərbaycanlı hər şeydir, bircə XXI əsrin insanı deyil.

Azərbaycan Beynəlxalq Bankının (ABB) keçmiş rəhbəri Cahangir Hacıyevin bacısı Əminə Hacıyeva qardaşının saxlanma şəraitinin dözülməz olması ilə bağlı baş prokuror Zakir Həsənova yenidən müraciət edib. Qardaşı ilə görüş məsələsi problem olaraq qalır.

Belə ki, C.Hacıyevin saxlandığı 13 saylı cəzaçəkmə müəssisəsində 2017-ci ilin oktyabrından 2018-ci ilin may ayına qədər onunla görüş verilməyib. Bakı İstintaq Təcridxanasına köçürüldüyü vaxtdan, sentyabrın 15-dən indiyədək yenə də görüş verilmir, halbuki iş üzrə istintaq çoxdan başa çatıb.

"Ailə üzvü kimi Cahangir Hacıyevlə ancaq mən görüşürdüm. Mənimlə görüşə qadağa qoyulması, sadəcə, məhdudiyət deyil, Cahangir Hacıyevə qarşı işgəncədir. Bunun başqa adı yoxdur. Cahangirə qəzet vermirlər, dərmanların verilməsini yubadırlar. Sizə dəfələrlə müraciət etmişik, amma cavab yoxdur. Məhkəməyə müraciət etmişik, ərizələrimizə baxmayıblar, onları itiriblər. Cənab baş prokuror, axı məhbusun da hüququ var, elə deyilmi? Cənab baş prokuror, Cahangir Hacıyevin saxlanma şəraitinin dözülməz olması barədə məlumatı nəzərinizə çatdıraraq bu işgəncələrə son qoyulmasını xahiş edirəm", - Ə.Hacıyevanın müraciətində deyilir.

Beynəlxalq Bankın keçmiş rəhbəri C.Hacıyev 2015-ci il dekabrın 4-də həbs olunub. O, bankın yüz milyonlarla manat vəsaitini mənimsəməkdə təqsirləndirilir. Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 15 il azadlıqdan məhrum edilən C.Hacıyev isə ittihamları qəbul etmir. Bankın vəsaitləri-

Cahangir Hacıyevlə bağlı yeni xəbərlər

Beynəlxalq Bankı taladığına görə həbs olunan bankir saxlanma şəraitindən gileylənir

nin müxtəlif böyük layihələrə xərcləndiyini, bunu hökumətin özünün də bildiyini deyir. C.Hacıyev həbsinə görə həm də maliyyə naziri Samir Şerifovun ittiham edirdi. Bu ilin sentyabrında Bakı İstintaq Təcridxanasına köçürüldəndən sonra Cahangir Hacıyevin həbsdə aclıq aksiyasına başladığı xəbəri də yayılmışdı. Bildirirdi ki, Cahangir Hacıyev ona təzyiqlərin artmasına etiraz edir. Qeyd edək ki, 2015-ci ildə Cahangir Hacıyevin həbsindən sonra da Beynəlxalq Bankın ətrafında qalmaqlar bitməyib. Ötən il Azərbaycan Beynəlxalq Bankı 3 milyard 300 milyon dollar borcunun restrukturizasiyasından ötrü Nyu-Yorkda məhkəməyə müraciət edib. Bundan sonra onun öhdəlikləri dövlətə ötür-

rüldü. Cahangir Hacıyevə qarşı yeni cinayət işi və Bakı İstintaq Təcridxanasına köçürülməsi bu faktla bağlıdır. Cahangir Hacıyev yenə də külli miqdarda mənimsəmədə ittiham edilir. Ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2-ci (külli miqdarda mənimsəmə) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb. Həbsdəki bankir ABB-nin Moskva filialındakı yeyintilərlə bağlı dindirilib. Cahangir Hacıyevin bankın pulunu öz şəxsi mənafehləri üçün mənimsədiyi iddia olunur. İstintaq bankdakı sənədlər və pul köçürmələri əsasında araşdırma aparıb. Əminə Hacıyevanın sözlərindən belə aydın olur ki, artıq araşdırma bitib.

Əvvəlki istintaq işində Cahangir Hacıyevin 2001-2015-ci illərdəki fəaliyyə-

yətini araşdırıb. Sonradan iş məhkəməyə göndərilib və bununla bağlı ittihamedicini hökm çıxarılib.

Yada sallaq ki, bu ilin yanvarında Cahangir Hacıyevin ən yaxın adamlarından hesab olunan Emin Sadiq qonşu ölkələrdən birində yaxalanıb və Bakıya ekstradisiya olunub. İstintaqın versiyasına görə, Emin Sadiq Cahangir Hacıyevin və Beynəlxalq Bank işi üzrə əsas fiqurantlardan biridir, bankın talanmasına yönəlmiş maliyyə maxinasialarının birbaşa iştirakçısıdır. E.Sadiq konkret olaraq Qazaxıstanda neft yatağının istismanna yönəlmiş investisiyanın mənimsənilməsinə ittiham olunur. Söhbət Azərbaycan Beynəlxalq Bankının Rusiyadakı törəmə bankı "MBA-Moskva" tərəfindən ayrılmış 60 milyon dolların mənimsənilməsindən gedir. Habelə Emin Sadiq "MBA-Moskva" bankına veksellərin satışında dələduzluq əməlinə yol verib. Maraqlıdır ki, elə yanvar ayında hüquq-mühafizə orqanları sabiq milli təhlükəsizlik naziri, C.Hacıyevin qudası və biznes şeriki Eldar Mahmudovun ortaqlarından biri Sahib Ağayevi də Qazaxıstanda saxlayaraq, Bakıya götürüblər.

□ E. MƏMMƏDƏLİYEV,
"Yeni Müsavat"

Müşfiqə aid olduğu iddia edilən qalıqlar hələ öyrənilir

DNK analizlərinin nəticəsi bir neçə həftədən sonra məlum olacaq

"Mikayıl Müşfiqlə bağlı DNK analizlərinin nəticəsi hələ bir neçə həftədən sonra məlum olacaq. Çünki ortaya əlavə suallar çıxıb və bununla əlaqədar işlər bir qədər uzanacaq".

Bu barədə azvision.az-a açıqlamasında Səhiyyə Nazirliyinin Məhkəmə-Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyinin direktoru Ədalət Həsənov bildirib. Nazirlik rəsmi qeyd edib ki, əlavə müayinələr təyin olunub.

"Hazırda istintaq gedir. Bu səbəbdən bizim əlavə məsələlər barədə danışmağa ixtiyarımız yoxdur. Ancaq onu deyə bilərəm ki, hələ heç nə hazır deyil, iş bitməyib. Daha doğru-

su, müəyyən hissələr bitib, sadəcə, əlavə suallar qoyulub və biz hələ də işi başa çatdırma bil-mirik".

Ə.Həsənovun sözlərinə görə, analiz üçün Mikayıl Müşfiqin kişi cinsindən olan qohumlarından qan və ağız suyu

nümunələri götürülüb:

"Qohumların arasında kişi cinsindən nümayəndə olduğuna görə Mikayıl Müşfiqin bacısının qəbrini açılmadı".

Qeyd edək ki, şair Mikayıl Müşfiqin qalıqlarının tapılması haqqında kütləvi informasiya vasitələrində yayılan materialların araşdırılması ilə bağlı Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına əsasən işçi qrupu yaradılıb. Noyabrın 1-də Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev yanında qrupun ilk iclası keçirilib. İclasda prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq işçi qrupuna M.Müşfiqin qalıqlarının aşkar edilməsi ilə bağlı KİV-lərdə gedən məlumatların öyrənilməsi, müvafiq arxiv materiallarının araşdırılması, şairə məxsus olduğu ehtimal edilən qalıqların DNK analizinin keçirilməsi və digər zəruri tədbirlərin görülməsi ilə əlaqədar tapşırıqlar verilib. İşçi qrupunun gördüyü işlər və əldə edilmiş nəticələr barədə mətbuatı olaraq Azərbaycan prezidentinə məruzə olunacaq və ölkə ictimaiyyətinə məlumat verəcək.

Soros Fondunun Türkiyədəki yerli təşkilatı "Açıq Cəmiyyət Vəqfi" fəaliyyətini dayandırıb. Bu barədə vəqfin yaydığı bəyanatda qeyd olunur ki, Müşahidə Şurası son günlərdə vəqf barəsində mediada yer alan əsassız iddia və çoxsaylı şayiələrin vəqfin fəaliyyətinin davam etməsinə imkan vermədiyi üçün fəaliyyətini dayandırır.

Qeyd edək ki, Vəqfin İdarə Heyətinin sədri Hakan Altınay bir neçə gün əvvəl saxlanılıb, ancaq az sonra azad edilib. Həbsin səbəbi isə 2013-cü il "Gezi Parkı" aksiyalarının təşkili ilə bağlı istintaqdır. Türkiyə polisi hazırda həbsdə olan "Anadolu Kültür" təşkilatının sədri Osman Kavala və Açıq Cəmiyyət Vəqfinin "Gezi Parkı" hadisələrinin maliyyələşməsi və xaricdə kampaniya aparılmasında ittiham olunur.

Soros Fondunun Türkiyədə bağlanacağı gözlənilirdi. Çünki rəsmi Ankara Sorosu təhlükə olaraq elan edib. Bir neçə gün əvvəl isə prezident Ərdoğan Soros Fondunu "Gezi Parkı" aksiyalarını dəstəkləməkdə ittiham edib. Ərdoğan bildirib ki, "Corc Soros dövlətləri dağıtmaqla məşğuldur".

Sitat: "Bu hadisələri maliyyələşdirən bir nəfərdir, məşhur macar yəhudi-si Soros. Bu adamın külli miqdarda pulu var və həmin pulları xalqlar arasında ədavət salmağa, dövlətləri dağıtmağa sərf edir".

Türkiyədə Açıq Cəmiyyət Vəqfi 2001-ci ildə fəaliyyətə başlayıb. Daha dəqiqi 2001-ci ildə Soros Fondunun Türkiyə təmsilçiliyi yaradılıb, 2008-ci ildə isə bu qurum Açıq Cəmiyyət Vəqfinə çevrilib. İlk 5 ildə, yəni 2001-2006-cı illərdə fond Türkiyədə 86 layihəyə 7 milyon dollar büdcə ayırıb. Vəqfin saytında yer alan 2008-2013-cü illər arasında Soros Fondu TOG, TESEV, DİTAM, DİSA, SALT, TÜSEV, GPOT, Anadolu Kültür, KA-MER, LGBT kimi təşkilatların da daxil olduğu 75 QHT və Koç, Bilgi, Kültür, Boğaziçi kimi universitetlərin də daxil olduğu qurumlarla 252 layihədə iştirak edib. Bu layihələrdə 755774 insanla təmasda

Dünyanın

qorxduğu Soros

Macarıstandan sonra Türkiyə də Soros Fondunu bağladı, amma dünyada 70-dək ölkədə hələ də fəaliyyət göstərir

olduqlarını da ayrıca qeyd ediblər. Sözügedən 5 illik dövrdə layihələrə 11,6 milyon lirə maddi yardım edilib.

2016-cı ildə isə qurum 53 təşkilatın həyata keçirdiyi 64 layihəyə 5,5 milyon lirə pul ayırıb. Bu vəsaitin 1,8 milyonu qaçqınlarla əlaqədar layihələrdir.

Ancaq Corc Sorosa qarşı qəzəbli olan ölkə yalnız Türkiyə deyil. Dünyanın bir sıra ölkələri amerikalı filantrop milyarderi siyasi qalmaqlar, inqilabların sponsoru adlandırır. Xüsusən də son illərdə bir çox dünya ölkələri Sorosun ofislərini bağlayıb. Onlardan biri də Azərbaycandır.

Yeri gəlmişkən, bu ilin oktyabrında Corc Sorosun vətəni Macarıstandakı ofisi də fəaliyyətini dayandırıb və Berlində köçüb. Soros Fondunun Berlin bölməsinin yeni direktoru Qoran Buldovski bildirib ki, ofisin 80 əməkdaşı ailə üzvləri ilə birlikdə Budapeştdən çıxaraq Almaniyanın paytaxtına

yerləşib.

Bundan əvvəl Macarıstanın baş naziri Viktor Orban dəfələrlə Soros Fondunu tənqid edib. O, təşkilatı Macarıstanda siyasi proseslərə müdaxilədə və liberal müxalifəti dəstəkləməkdə günahlandırıb.

Qeyd edək ki, Açıq Cəmiyyət İnstitutu 1984-cü ildə Corc Sorosun vətəni Macarıstanda yaradılıb. SSRİ dağıldıqdan sonra Soros fondu postsovet respublikalarında yaradılıb və sayları sürətlə artıb. Soros Fondunun saytında qeyd olunur ki, fond "keçmiş sovet imperatorluğu içərisində bir çox ölkələrdə demokratik hökumətlərin ortaya çıxmasına dəstək verib".

Söhbət rəngli inqilablara verilən dəstəkdən gedir. Soros Fondu 2003-cü ilin payızında Gürcüstanda, 2004-cü ildə Ukraynada baş verən rəngli inqilablara və yeni hökumətlərin qurulmasına əsas sponsoru kimi məşhurlaşdı.

Hazırda 70-dən çox ölkədə Soros Fondunun yerli ofisləri var. Fondun rəsmi məlumatına əsasən, 2017-ci ildə Soros fondu illik büdcəsi 940 milyon dollar olub. Yarandığı 1984-cü ildən bu yana Soros Fondu 14 milyard pul xərcləyib. Hazırda fondun dünya ölkələrində 1400 nəfər işçisi var.

Soros Fondunun əsas fəaliyyət istiqamətləri insan haqları, demokratiya və bəşəri dəyərlər qarşı daha həssas bir cəmiyyət qurmaq üçün təhsil, hüquq və inkişaf sahələrində sosial və mədəni sahələrdə fəaliyyət göstərən özəl və ya ictimai təşkilatlara, eləcə də QHT, universitet, dərnek və fonduların fəaliyyətinə dəstəkdən ibarətdir.

Ancaq dünyanın bir çox ölkələri Soros Fondunu hakimiyyətlərə qarşı üsyan, inqilabları dəstəkləyən, çaxnaşmaların əsas sponsoru kimi görür. Soros Fondu liberal dəyərlərin yayılmasının əsas maliyyə dəstəkçisi kimi qəbul olunur və bu səbəbdən də əsasən sağ mühafizəkar hökumətlərin hədəfindədir.

Hazırda 87 yaşlı olan milyarder Corc Soros isə ittihamları rədd edir. Soros hökumətlərin ona qarşı kampaniyasını xaricdə düşməni quraşdırmaq üçün yaradılan "yalan və təhrif" adlandırır.

□ **Kenan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Qızıl ürəkdən çirkli caynağa transformasiya

Samir SARI

Sovet vaxtı bütün ittifaq miqyasında dolaşan bir lətifə vardı. Beləydi: Rusun ürəyi qızıldır, yəhudinin - başı, erməninin - əli, azərbaycanlının - dişi.

Hər lətifədə bir həqiqət payı olduğundan gülüb keçər, qızıl dişlərimizi parıldadar, bununla da lətifənin bizə aid hissəsini əyani şəkildə təsdiqləyərək.

Həç yəhudi professorların başının və erməni ustaların əllərinin qızıl olmasına da etiraz edən yox idi. Fəqət ittifaq miqyasında boynumuza qoymuşdular və biz də sovet xalqı olaraq boynuma almışdıq ki, rusun ürəyi qızıldır.

Beləcə, "ürəyi qızıl olan rus"un Özbəkistanın "ağ qızıl"ını, Gürcüstanın "qızıl sular"ını, Ermənistanın qızıl balığını, Azərbaycanın "qara qızıl"ını, Qazaxıstan və Ukraynanın qızıldan qiymətli, kəhrəba rəngli buğdasını, eləcə də o biri müttəfiq respublikaların əlində-ovcunda olan sair "qızıl"ları Moskvaya daşımaya göz yumurduq. Ürəkləri qızıldır axı... Onlar olmasa, hamı batıb gedər, Amerika bizi tutub qul edər (guya ki, amerikalıya və ya rusa qul olmağın fərqi vardı).

Xalq arasında bu "qızıl ürəklik" barəsində əfsanələr dolaşdı. Rusiyaya yolu tez-tez düşənlər gəlib deyirdilər: "Allah versin rusa. Sən öl, burada 500 rubla düzəlməyən işi iki dənə "Stalişni" ("Stoliçnaya" - araq markası) ilə həll edirsən; "Kamandirin qabağına bir butulka konyak, 5 kilo da nar qoydum, oğluma bir həftə opuska (otpusk - məzuniyyət) verdi, getdik Moskvada qəstində (qostinitsa - mehmanxana) qaldıq, çasta (çast - hərbi hissə) qayıdanda da xlebaris (xleborez - çörək doğrayan) qoydular" və sair və ilaxır.

Hamı deyirdi, Moskvada kartofun kilosu 9-10 qəpikdir, et 2-3 rubldur, kərə yağı 3-4 rubldur, kostyum, palto, köynək, ayaqqabı bizdəkindən qat-qat ucuzdur. Bizdə isə o əmtəələr 5-6, hətta 7-8 qat bahaydı - hələ o da tapılsa.

"Çox dürüst millətdir, satıcı 1 qəpiyi adamın dalınca atır, deyir, vozmite svoi meloçi, nam ne nado" (yəni "öz xırda pulunuzu götürün, bizə lazım deyil") - bu da bir əfsanəydi.

Məşhur rus mütəfəkkiri Karamzinin Rusiya haqqında məşhur ifadəsi unudulmuşdu. O ifadə belədir. Bir dəfə Karamzinə deyirlər: "Rusiyanı bir sözlə necə ifadə etmək olar?" O da bircə kəlmə ilə cavab verir: "Voruyut" ("Oğurlayırlar").

Düzdür, sovet vaxtı oğurlama, çırpışdırma, əkişdirmə ənənəsi xeyli zəifləmişdi, amma yenə də qalırdı. Əslində bütün müttəfiq respublikaların əkib-becərdiyi, tikib-toxuduğu, hasil etdiyi maddi sərvətlər qanuni şəkildə Rusiyaya daşındığından xırda-para çırpışdırmalara ehtiyac yox idi. Bir adamın öz əlindəkini götürüb könüllü şəkildə sənə verməsinə "şərait yaratmışansa", ta niyə oğurlayasan, niyə qarət edəsən?

Amma SSRİ dağıldıqdan sonra o biri ölkələrdə olduğu kimi, gözəlim rus xalqı da Karamzinin dediyi yere qayıtdı.

İndi Maqadandan Kaliningradda, Həştərxandan Novoya Zemlya adasına qədər hər yerdə oğurlayırlar. "Qızıl ürək"dən əsər-ələmət qalmayıb. "Qızıl ürəklər"in əlləri qızılla oynayıb, keçici qırmızı bayraqların yerini qızıl unitazlar, korpusu qızıldan olan telefonlar, köpək zənciri yoğunluqda qızıl boyunbağlar, lüks avtomobillər, qızıl saraylar alıb.

Sovet vaxtı da kasıblıq çəkən sadə xalq yenə də firavan yaşayış həsrətindədir. İndi-indi məlum olur ki, sadə xalqın ürəyi də qızıldan-zaddan deyil, əksinə, gəlmələrə qarşı kin-küdurətlə doludur, elə bilir ki, "möhtəşəm rus diyarı"nın müstəmləkələri müstəqil dövlətlər olmasaydılar, onlar daha yaxşı yaşayardılar.

Budur, "qızıl ürək"li ruslar öz qan qardaşlarına - ukraynalılara qızıl güllə atırlar, "vurariq, vurariq" deyirlər.

İndi rusların quraşdırdığı lətifələrinin məzmunu da dəyişib: gürcülər pederastdır, estonlar gerizəkəlidir, latşlar nanəcibdir, ukraynalılar peysərdir, asiyalılar kütbeyindir, azərbaycanlılar alverçidir, çeçenlər quldurdur, bir dənə ruslar intellektual, dürüst, qeyrətli və hazırcavabdırlar.

Köhnə əfsanələr isə unudulub gedir. Artıq postsovet məkanında hamı hər şeyin fərqi vardır. Hamı istəyir ki, "rus ayısı" pəncəsini, çirkli caynağını, eləcə də qızıl gəmirəcək dişini ondan uzaq eləsin.

Amerikanın analitik mərkəzləri Böyük Xəzər regionunda (Mərkəzi Asiya və üç Cənubi Qafqaz respublikaları nəzərdə tutulur) kritik əhəmiyyətli infrastrukturun mühafizə olunması üçün zəruri tədbirlər barədə məsələni araşdırır. Virtualaz.org xəbər verir ki, bu barədə Amerikadakı Xəzər Siyasi Mərkəzinin (Caspian Policy Center) saytında dərc edilmiş və "Böyük Xəzər regionunda kritik mühüm infrastrukturun mühafizəsi-tələbatları və imkanlar" adlı araşdırmada deyilir. Araşdırmanın müəllifi isə ABŞ-ın Bakıdakı keçmiş səfiri Robert Sekuta'dır.

R.Sekuta qeyd edir ki, bu mərkəz regionda kritik infrastrukturun vəziyyətinin mühüm aspektlərini araşdırıb. Hökumətlər və özəl sektor tərəfindən mövcud və formalaşmağa olan kritik infrastrukturun mühafizəsi üçün fəal tədbirlərin görülməsinin zəruri olduğu qənaətinə gəlib. Mərkəz dörd əsas sektor müəyyən edib. Bura elektrik şəbəkələri, IT və telekommunikasiya sistemləri, neft və qaz kəmərləri, habelə yeni dəmir yol, bərə və digər yerüstü nəqliyyat şəbəkələri daxildir.

Keçmiş səfir bildirir ki, mühüm infrastrukturun mühafizəsi region ölkələrinin təhlükəsizliyi, iqtisadi inkişafı və əhalisinin rifahı üçün böyük əhəmiyyətə malikdir. Kritik infrastrukturun qorunması onun yaradılması qədər vacib məsələdir, amma bu infrastruktur sistemlərinin mühafizə olunması və bərpa edilməsi işləri yetərincə deyil. Nəticədə ən müxtəlif fəsadlar ortaya çıxa bilər-müvəqqəti narahatlıqlardan tutmuş kütləvi insan ölümlərinə, cəmiyyətin ciddi narazılığından siyasi çaxnaşmalara qədər.

R.Sekuta yazır ki, son hadisələr göstərir ki, regionda kritik infrastruktur Birləşmiş Ştatların və Qərbi Avropa ölkələrinin qarşılaşdığı problemlərdən sığortalanmayıb: "Məsələn, regionun elektrik şəbəkələrinin kökü sovet dövrünə gedib çıxır və köhnəlik ölkələrin artan iqtisadiyyatına və əhalisinin tələbatına cavab verə bilmir. İyulun 3-də Azərbaycanda elektrik enerjisinin bütün ölkə boyu kəsilməsi nəsazlıqların hansı nəticələrə gətirib çıxara biləcəyini əyani göstərir".

Robert Sekuta yazır ki, IT və telekommunikasiya sistemlərində belə çatışmazlıqlar mövcuddur: "Belə ki, Çin yeni Trans-Avrasiya şəbəkəsinin qurulmasında mühüm rol oynayır, habelə Rusiya ilə optik lifli kabellər şəbəkəsinin və digər sistemlərin qurulması üzərində birgə işləyib. Narahatlıq və təhlükə var ki, Çin və Rusiya hökumətləri bu sistemlər üzərindən ötürülən bitləri və baytları izləyir, onları öz serverlərində yerləşdirir və saxlayır. Ona görə də region hökumətləri informasiyaların ötürülməsi üzərində nəzarətlərini itirə və verilənlərin lokallaşdırılması üçün Pekinin artan təzyiqləri ilə qarşılaşa bilərlər. Nəticədə isə bütün və-

ABŞ-ın keçmiş səfirinin Azərbaycana təhlükə ilə bağlı sensasion araşdırması

Sülhəddin Əkbər: "Robert Sekutanın dediklərinin arxasında, şübhəsiz, ABŞ-ın kəşfiyyat məlumatları var"

təndaşlar, özəl sektor və hökumətlər zərər çəkər".

Sabiq səfir sonda bu məsələlərdə ABŞ və Avropa ölkələrinin dəstəyini də dolayısı ilə təklif edib: "Bu məsələdə ABŞ və Avropa ölkələri ilə əməkdaşlıq hamıya fayda gətirirdi. Çünki həmin ölkələr İpək Yolunun inkişafında və uğurlarında maraqlıdır".

Qeyd edək ki, R.Sekuta bu ilin aprelində səfir vəzifəsini başa vurub. Onun yerinə hələ ki yeni səfir göndərilməyib.

ABŞ-ın keçmiş səfirinin yazdıqlarının Azərbaycana gəlmək istəyən şirkətlərə lobbiçilik etmək istəyinin göstəricisi, yoxsa narahatlıqdan irəli gələn yazı olduğu sualı yaranır.

Bu barədə "Yeni Müsavat"a şərhində Azad Demokratlar Partiyasının sədri Sülhəddin Əkbər bildirdi ki, keç-

miş səfirin dediklərinin arxasında, şübhəsiz, ABŞ-ın kəşfiyyat məlumatları var. Yazılanlar geopolitik qarşılıqların həm global miqyasda, həm də regional miqyasda həlledici mərhələyə daxil olduğunu daha bir nümayişidir: "Xatırlayırsınızsa, Mingəçevirdə məlum hadisə, ardınca da Gəncədə terror hadisəsi baş verəndə mən bir geniş məqalə yazmışdım, baş verənlərin arxasında Rusiyanın durduğunu və nə məqsədlə durduğunu qeyd etmişdim. Bunu mənəm dediklərimi Robert Sekuta indi təsdiq edir deyə yada salmıram. Sadəcə olaraq, bunun yeni bir şey olmadığını demək istəyirəm. Mən hər dəfə jurnalist dostlara müsahibə verəndə bir fikri təkrar eləməkdən çəkinmirəm. Çünki bu fikrin Azərbaycan cəmiyyətində oturmağını istəyirəm ki, geopolitik qarşılıqlar

ma həm global miqyasda, həm də regional miqyasda həlledici mərhələyə daxil olub. Artıq tərəflər-ABŞ və onun müttəfiqləri, digər tərəfdə isə Rusiya və İran artıq hər bir ölkədən tərəf seçməsinə isteyir. İlk növbədə ABŞ və Rusiya bunu isteyir. Yeni hər bir region dövləti artıq öz strateji seçimini etməlidir. Əgər söhbət bütövlükdə Cənubi Qafqaza gəlirsə, Gürcüstan artıq strateji seçimini edib, Avropa İttifaqı və NATO-ya üzvlük yolunu tutub. Bu il Ermənistanda baş verən siyasi dəyişikliklər, məxməri inqilab, hakimiyyətin dəyişməsi baş verdi və qarşıda parlament seçkiləri gəlir. Bu seçkilərdə də qərbmeyilli qüvvələrin qalib gələcəyi gözlənilir. Ermənistan da artıq Qərbdə doğru yön almağa başlayır. Beləliklə, qalır birçə Azərbaycan. Burada bir məsələ region dövlətlərinin, o cümlədən Azərbaycanın geopolitik seçim etməyi ilə bağlıdır. Digər tərəfdən transregional layihələrlə bağlıdır. Əslində hər iki məsələ geopolitik, geostrateji məsələdir. Amma detallarına ensək biri region ölkələrinin öz geopolitik, geostrateji seçimlərini etmələri ilə, biri də bütövlükdə ümumi regional inkişafı ilə bağlıdır. 1994-cü ildə "Əsrin müqaviləsi" imzalanmamışdan öncə hələ həmin ilin may ayında Azərbaycanla Ermənistan arasında atəşkəs əldə olundu. Bunun arxasında Rusiya ilə ABŞ-ın gizli razılaşması dururdu. Ondən sonra sentyabrda müqavilələr imza-

landı. Yeni həmin dövrdən başlayaraq ABŞ ilə Rusiya arasında böyük bir razılaşma əldə olundu. O vaxt bu razılaşmaya əsasən kobud desək, geoeconomik baxımdan Azərbaycan ABŞ və Qərbə bağlandı, geopolitik və geostrateji baxımdan isə Rusiyanın təsir zonasında qaldı. 1998-ci ildə isə Pentaqon bütövlükdə Xəzər regionunu öz məsuliyyət sahəsinə daxil etdiyini bildirdi. Yeni 1994-cü ildən olan razılaşma bu günə qədər qüvvədə qalıb. Amma regionda baş verən son iki böyük geopolitik dəyişiklik-bir tərəfdən QBŞ və Qərbin postsovet məkanında regional maraqlarının inkişafı, yeni buraya daxildir Moldova, Ukrayna, Gürcüstan və Ermənistanda gedən proseslər, eyni zamanda Qara dənizdə və

da şübhəsiz ki, ABŞ-ın kəşfiyyat məlumatları var. Digər tərəfdən də bu yaxınlarda ABŞ prezidentinin təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Boltonun regiona səfərində verdiyi təklifləri xatırlasaq mənərə bir qədər də aydınlaşar. Bolton iki istiqamətdə əsasən təklif vermişdi-Qarabağ məsələsinin həlli ilə bağlı tərəflərə faydalı razılaşma vəd edirdi, eyni zamanda tərəflərə ölkəsinin silah satmağa hazır olduğunu bəyan edirdi. İndi Sekutanın yazısının sonunda isə ABŞ-ın dolayısı ilə üçüncü təklifi verilir. Yeni ABŞ Azərbaycan da daxil olmaqla, regionun həssas infrastrukturunu qorumağa hazır olduğunu bildirir. Yeri gəlmişkən, bu hazırlığın elanı Amerika tərəfdən yeni də deyil. Bakı-Tiflis-Ceyhan neft kəmərinin çəkilişi gündəmə gə-

lənədə bu günə qədər dəfələrlə bu tipli təklif olub. Xatırlayırsınızsa, Türkiyə, Azərbaycan və Gürcüstan Türkiyədə komanda qarərgah təlimi keçdilər. İlk dəfə idi ki, bu təlimlərə Türkiyənin, Azərbaycanın və Gürcüstanın silahlı qüvvələrinin bölmələri də qatıldılar. Onların başlıca məqsədi də bu həssas infrastrukturun müdafiəsinin öyrənilməsi idi. Yeni ssenari həssas infrastrukturun mühafizəsi ilə bağlı idi. Görünən odur ki, artıq bizim regionda da geopolitik qarşılıqlar həlledici mərhələyə daxil olub. Azərbaycan artıq bunun fərqindədir".

S.Əkbərin fikrincə, bu proses həlledici mərhələdir. Burada Azərbaycan da öz strateji seçimini etməlidir. Digər tərəfdən, burada üçüncü bir məsələ də var. O da Çinin bir qurşaq və bir yol strategiyasını ortaya atması, inkişaf etdirməsidir: "ABŞ-da bizim regiona Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya regionu deyirlər. İndi isə təzə bir termin ortaya atıblar-Geniş Mərkəzi Asiya regionu deyirlər. Bütün Cənubi Qafqazı, Xəzəri və Mərkəzi Asiyayı nəzərdə tuturlar. İndi məlum olur ki, Çin Xəzər və Cənubi Qafqaz regionunda həyata keçirilən makroekonomik layihələrinə-Enerji və nəqliyyat layihələrinə öz strategiyasının tərkib hissəsi kimi baxmağa başlayıb və bu ölkələrə maliyyə dəstəyi vəd edir. Yeni artıq Çin də geopolitik qarşılıqlara qoşulub və üçüncü tərəf olub. Artıq bizim regionda geopolitik qarşılıqlar əvvəlki kimi ancaq Qərblə Rusiya arasında getmir, üçüncü oyunçu-Çin də var. Ona görə də artıq həlledici mərhələdir və bizim regionda bütün dövlətlər, o cümlədən Azərbaycan öz strateji seçimini etməlidir. Robert Sekutanın yazdıqlarını da bu kontekstdə dəyərləndirmək lazımdır. Bir tərəfdən keçmiş səfirin dediklərində həqiqət var, onun dediklərinin arxasın-

da şübhəsiz ki, ABŞ-ın kəşfiyyat məlumatları var. Digər tərəfdən də bu yaxınlarda ABŞ prezidentinin təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Boltonun regiona səfərində verdiyi təklifləri xatırlasaq mənərə bir qədər də aydınlaşar. Bolton iki istiqamətdə əsasən təklif vermişdi-Qarabağ məsələsinin həlli ilə bağlı tərəflərə faydalı razılaşma vəd edirdi, eyni zamanda tərəflərə ölkəsinin silah satmağa hazır olduğunu bəyan edirdi. İndi Sekutanın yazısının sonunda isə ABŞ-ın dolayısı ilə üçüncü təklifi verilir. Yeni ABŞ Azərbaycan da daxil olmaqla, regionun həssas infrastrukturunu qorumağa hazır olduğunu bildirir. Yeri gəlmişkən, bu hazırlığın elanı Amerika tərəfdən yeni də deyil. Bakı-Tiflis-Ceyhan neft kəmərinin çəkilişi gündəmə gə-

Həmsöhbətimiz onu da dedi ki, sabiq səfirin araşdırmasından həm də bu nəticəyə gəlmək olar ki, Azərbaycana indi də infrastruktur müdaxilə etməklə Azərbaycanda sabitliyin pozulması təhdidinin olduğu ortaya çıxır: "Yeni əgər bardağın dolu tərəfindən baxsaq, ABŞ bu infrastrukturun qorunması üçün öz xidmətini təklif edir və bununla da regiona müdaxilə etmək, təhlükəsizliyi təmin edən beynəlxalq qüvvələrin yeridilməsini istəyir. Bunu Amerika təkbaşına da edə bilər, müttəfiqləri ilə birgə də eləyə bilər. Bardağın boş tərəfindən baxdıqda isə ABŞ dolayısı ilə ona işarə vurur ki, Azərbaycan öz strateji seçimində tərəddüd edərsə, ona deyil, qarşı tərəf-Rusiyaya meyillənərsə, onun həssas infrastrukturuna da həssas müdaxilələr ola bilər".

□ **Etiibar SEYDİDAĞA, "Yeni Müsavat"**

Bu gün Ali Məhkəmədə "Rabitə işi" üzrə həbsdə olan vaxtla Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi adlanan (RYTN) qurumun rəhbərliyində təmsil olunmuş şəxslərin kasasiya şikayətinə baxılacaq.

Adıçəkilən şəxslər hökmdən apelyasiya şikayəti veriblər və Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin qərarına əsasən, Vidadi Zeynalovun cəzası 4 ilə endirilib. Namazlı Məmmədov, Anar Mustafayev, Emin Məmmədov və Qəmbər Bəybalayevə şərti cəza verilib. Onlar məhkəmə zalından azadlığa buraxılıblar. Ali Məhkəmədə kasasiya şikayəti üzrə ötən ayın 19-na təyin olunmuş proses noyabrın 28-nə qədər təxirə salınıb.

"Yeni Müsavat"ın özəl mənbələrdən əldə etdiyi bilgiyə görə, Ali Məhkəmədə prosesin təxirə salınmasına səbəb bu işə cəmiyyətin xüsusi diqqətidir. Məlumdur ki, hazırda "MTN işi" üzrə tutulanların da apelyasiya şikayətinə baxılmasına başlanıb. Saytlarda "MTN generalları, Eldar Mahmudovun quldurları azadlığa buraxılır" kimi xəbərlər yayılır. "Rabitə işi" də MTN-dəki həbslərlə bağlı olduğu üçün Ali Məhkəmədəki prosesə də diqqət böyükdür. Mənbəmiz deyir ki, böyük ehtimalla bu səbəbdən "Rabitə işi"nin baxılması daha bir ay uzadılıb ki, səs-küy azalsın.

Qeyd edək ki, V.Zeynalov və digərləri 2015-ci ilin noyabr ayında həbs edilib. 2015-ci ilin noyabr ayının 13-də Baş Prokurorluğun Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyindəki

Bu gün "Rabitə işi" nə görə tutulanların məhkəməsidir

"Allah məni bağışlasın" deyən Vidadi Zeynalovu Ali Məhkəmə bağışlayacaqmı?

Vidadi Zeynalov

həbslərlə bağlı yaydığı rəsmi məlumatlara görə, nazirliyin aparat rəhbəri V.Zeynalovun qulluq mövqeyindən sui-istifadə edərək nazirliyin strukturuna daxil olan ayrı-ayrı qurumların vəzifəli şəxsləri ilə qabaqcandan razılıqla həmin strukturlar tərəfindən işlərin görülmədiyi, tam yerinə yetirilmədiyi, avadanlıqlar alınmadığı, istifadə olunan avadanlıqların, xidmətlərin qiymətlərinin isə 4-5 qat şişirdilməsi və digər üsullarla işlərin və xidmətlərin guya yerinə yetirilməsini özlərinin himayə etdikləri, yaxın münasibətdə olduqları şəxslərin adına olan özəl şirkətlər tərəfindən saxta sənədlər əsa-

şında rəsmiləşdirməsini təmin etməklə müvafiq müəssisələrin ayrı-ayrı banklardakı hesabına köçürülmüş 73 milyon 590 min manat pul vəsaitinin nağdlaşdırılmaqla mənimlənməsini və israf edilməsini təşkil etməsində şübhələr üçün əsaslar müəyyən edilib. Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə V.Zeynalov 13 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. 2017-ci ilin iyununda V.Zeynalovun vəkil müdafiə etdiyin şəxsin dövlətə vurduğu ziyanın 2 milyon 200 minini ödədiyini deyib. Vəkil bildirib ki, müdafiə etdiyi şəxsin ailəsi yaşadığı mənzili satılıb və dövlətə 2 milyon 200 min manat ödəniş edilib. V.Zeynalovun bundan sonra daha 4 milyon manat borcu qalıb. Elə həmin ay sabiq Aparat rəhbərinin yerə qalan borcları da banka keçirdiyi barədə xəbər

yayıb. Bununla da o, ittihamda göstərilən təxminən 7 milyon manatadək borcu tam ödəmiş olub. Bakı Apelyasiya Məhkəməsi ötən ilin noyabrında bu iş üzrə apelyasiya şikayətinə baxıb. Vidadi Zeynalov həmin prosesdə qısa çıxış edib. O bildirib ki, qanun qarşısında heç bir günahı yoxdur. Qərara görə, Vidadi Zeynalovun apelyasiya şikayəti qismən təmin edilib və onun cəzası 4 ilə endirilib.

Bakı Telefon Rabitəsi İstehsalat Birliyinin sabiq rəhbəri Beytulla Hüseynovun cəzası isə 7 il 6 aya endirilib. Qeyd edək ki, mənimləmədə və vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etməkdə təqsirləndirilən V.Zeynalovun ümumilikdə 67 əmlakına həbs qoyulub. Ümumi dəyəri 43 milyon manatdan çox olan 67 əmlak Vidadi Zeynalovun,

onun övladlarının, həyat yoldaşının, bacısının və digər yaxınlarının adına olub...

V.Zeynalovun birinci instansiya məhkəməsində dediyi sözlər də maraqlı doğurmuşdu. O, ittihamı deyil, səhvini qəbul etdiyini etiraf edib: "Mən səhvimə görə cəza çəkirəm. Allah məni bağışlasın. İttihamları qəbul edə bilmərəm. Cəzamı çəkməyə hazırım. Son sözümlə atalar sözü ilə bitirmək istəyirəm: "Elə adamın yükünü daşı ki, bir gün yıxılсан, yükünü daşısın".

V.Zeynalov onu da demişdi ki, həmişə dövlətə sadıq olub: "Sədaqətım hamıya məlumdur. Bundan sonra da belə olacaq. Həbsxana həyatı mənim üçün bioloji ölümdür". V.Zeynalov sonda əfv istədiyini bildirmişdi.

□ **E.MƏMMƏDLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Arif Əsgərovun baldızı oğlu 4 gündür axtarırdadır - anası öldürüldüyünü iddia edir

Dövlət ittihamçısı ev dustağı olan Rahib Hüseynovun 10 il azadlıqdan məhrum edilməsini istəyib, ondan isə...

Arif Əsgərovun baldızı oğlunun məhkəməsi davam edir. O da digər qardaşı kimi dələduzluqda ittiham edilib.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində külli miqdarda dələduzluqda təqsirləndirilən Rahib Hüseynovun cinayət işi üzrə sonuncu məhkəmə iclasında hakim Mirzə Xankişiyev onun həbs edilməsi ilə bağlı qərar çıxarıb.

Buna səbəb ev dustaqlığında olan Rahib Hüseynovun məhkəməyə gəlməməsi olub.

Rahib Hüseynov son söz deməli, məhkəmə hökm çıxarmalı idi.

Amma R.Hüseynovun axtarıb verilməsindən 4 gün keçir. R.Hüseynovun valideynləri də ondan xəbərsizdir. R.Hüseynovun anası oğlunun öldürüldüyünü, ya da oğurlandığını iddia edir. R.Hüseynovun anası bir neçə gündür bacısının həyat yoldaşı olan Arif Əsgərovun villasının qarşısına getməyə çalışıb, onu qəbul etmədi, görüşmək istəyən yoxdur.

Xatırladaq ki, dövlət ittihamçısı Rahib Hüseynov barəsində polis nəzarətinə verilmə qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsini, 10 il azadlıqdan məhrum edilərək məhkəmə zalından həbs edilməsini istəyib.

Bildirək ki, Rahib Hüseynov məhkəməyə gündəlik xərcləri və görülməli işlərlə bağlı ayrılan məbləğləri qeyd etdiyi

kitabları təqdim edib.

Rahib Hüseynov 2013-cü ildə həbs edilmədən öncəyə qədər həmin kitablarda görülməli işlərlə, alınan məbləğlərlə bağlı qeydlər yazıb. Hüseynov həmin 5 kitabda ayrı-ayrı şəxslərdən aldığı, iş üçün ayrılan milyonları qeyd edib. Həmin kitablarda xeyli sayda vəzifəli şəxslərin adının keçdiyi

məlum olub. O kitablarda qeyd edilən məbləğlər 20-25 milyondur. Alınan pullarla Arif Əsgərovun oğlu dəmir yolu üçün xaricdən avadanlıqlar alaraq dövlətə baha qiymətə satıb. Qazancıdan isə pul aldığı şəxslərə də faiz verib.

Məlum olub ki, kitablarda adı keçən həmin şəxslər Arif Əsgərovun oğlu Elnar Əsgə-

rova verdikləri pullar qarşılığında xeyli qazanc əldə ediblər. Pulların alınması və aylıq faizlərin verilməsinə, "qara mühasibatlıq" işinə də R.Hüseynov nəzarət edib.

Məhkəməyə əlavə şahid kimi çağırılan şəxslər adı kitablarda çəkilənlərdir.

R.Hüseynov 4 milyon 300 min manatlıq dələduzluqda ittiham edilir. Bundan başqa, R.Hüseynov vətəndaş Namiq Mehdiyevə də qarşı dələduzluq edib. Elan olunmuş ittiham üzrə R.Hüseynov özünü təqsirli bilmədiyini deyib.

Təqsirləndirilən Hüseynov deyir ki, ona qarşı irəli sürülən bütün ittihamlar əsassızdır.

Çünki qeyd edilən bütün işləri Elnar Əsgərov edib. Ayrı-ayrı şəxslərdən külli miqdarda pullar alınması, onlara faizlər verilməsi, xaricdən gətirilən malların dövlətə baha qiymətə satılması və digər işlər Elnar Əsgərovun nəzarətində olub. Rahib Hüseynov isə Elnarın "qara mühasibat"lığına nəzarət edib. Pullar bir neçə dəfə Rahib Hüseynov vasitəsilə alınıb. Maraqlıdır ki, Elnar şəxsən özünün aldığı pulları geri qaytarıb, amma Rahib Hüseynov vasitəsilə ona çatdırılan pulları ödəməkdən imtina edir. Bildirir ki, həmin pullar Rahib Hüseynov tərəfindən ələ keçirilib.

Qeyd edək ki, R.Hüseynov bir neçə nəfərdən iş görmək adı ilə külli miqdarda pul almaqda ittiham edilir. O, Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (dələduzluq, külli miqdarda törəldikdə) maddəsi ilə ittiham olunur. Onun barəsində polisin nəzarətinə verilmə qətimkan tədbiri seçilib.

R.Hüseynovun digər qardaşı Emil Hüseynov da dələduzluqda ittiham edilib və onun barəsində Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Zeynal Ağayevnin sədrliyi ilə 9 il azadlıqdan məhrum edilmə cəzası çıxarılıb və məhkəmə zalında həbs edilib.

Bildirək ki, Hüseynov qardaşları Arif Əsgərovun baldızı oğlanlarıdır.

Arif Əsgərov 2004-2015-ci illərdə "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (QSC) sədri vəzifəsində çalışıb. A.Əsgərov 2015-ci ildə prezidentin fərmanı ilə tutduğu vəzifədən azad edilib. Başqa bir fərmanla o, neqliyyat nazirinin müavini təyin edilib. Ziya Məmmədov postunu itirən zaman o da vəzifəsiz qalıb.

Bu işdə Arif Əsgərovun oğlu Elnar Əsgərovun da adı keçir. O, bir müddət ölkəni tərk etmişdi. Lakin sonradan Bakıya qayıdaraq məhkəmə prosesində şahid kimi ifadə vermişdi. O, bu işlərdə Hüseynov qardaşlarını ittiham edərək özünü məsuliyyətdən kənarda qoymağa çalışmışdı.

□ **İlkin MURADOV,**
Musavat.com

Türkiyə Aralıq dənizində neft-qaz ehtiyatlarının axtarış işlərini sürətləndirir. Bu ilin sentyabrında Türkiyənin enerji və təbii sərvətlər naziri Fateh Dönmez bəyan edib ki, Aralıq dənizində neft və təbii qaz axtarış fəaliyyətlərinə başlanacaq. Bu işlə iki gəminin məşğul olması nəzərdə tutulur. Bunlardan biri "Fateh" kəşfiyyat-axtarış qazma gəmisidir. Gəmi bu ilin mayında istifadəyə verilib. Onun ilin sonunadək Aralıq dənizində ilk neft və qaz quyusu qazacağı gözlənilir.

Aralıq dənizinin Mersin sahillərində isə neft-qaz axtarışının "Rowan Norway" gəmisi vasitəsilə aparılması nəzərdə tutulur. Noyabrın 14-dən başlayan kəşfiyyat-qazma işləri gələn il yanvarın 19-dək davam edəcək.

Qeyd edək ki, "Türkiyə Petrolleri Anonim Ortaklığı" (TPAO) şirkəti cari ilin sentyabrında ABŞ-ın "Rowan Companies" şirkəti ilə Aralıq dənizində iki neft-qaz kəşfiyyat quyusunun qazılması üçün müqavilə imzalayıb. Aralıq dənizinin şərq sahillərində böyük enerji ehtiyatları mövcuddur. ABŞ Geoloji Araşdırmalar Mərkəzinin ehtimallarına görə, Kipr, Livan, Suriya və İsrail arasında qalan dəniz bölgəsində 3,45 trilyon kubmetr qaz və 1,7 milyard barel neft var. Nil Deltası hövzəsində isə 1,8 milyard barel neft, 6,3 trilyon kubmetr təbii qaz və eləcə də 6 milyard barel maye qaz yatağı olduğu ehtimal olunur. Bundan başqa, Kipr adası ətrafında olduğu ehtimal olunan 8 milyard barel neft yatağından başqa Krit adasının cənub və cənub-şərqində "Heredo" adlı yataqda 3,5 trilyon kubmetr qaz olduğu ehtimal edilir.

Bu bölgənin neft-qazla zəngin olmasına dair iddialar 2007-2008-ci illərdən səsləndirilsə də, ilk nəticələr 2009-cu ildə əldə edilib. İsrail öz sahillərində ehtiyatlarının həcmi 280 milyard kubmetr hesablanan "Tamar" qaz yatağını kəşf edib. Daha sonra yenə İsrail tərəfindən 620 milyard kubmetrlik ehtiyatı olan "Leviathan" yatağı açılıb. 2011-ci ildə isə Kipr yaxınlığında "Afrodita" yatağı (200 milyard kubmetr ehtiyatla) aşkarlandı. 2015-ci ildə İtaliyanın "Eni" şirkəti dənizin Misirə aid hissəsində "Zöhr" yatağını kəşf edib 850 milyard kubmetrə qədər ehtiyatla.

Türkiyənin dənizdə neft-qaz axtarışı - Azərbaycanından kömək istənilsə...

İlham Şaban: "Şükürlər olsun ki, 70 illik dəniz qazmaçılığı təcrübəmiz var..."

İsrail, Misir, Kiprdən əlavə, Aralıq dənizinin Suriya, Livan, Fələstin və Yunanıstan hissələrində də böyük ehtiyatların olduğu güman edilir. Buna görə də böyük qüvvələrin bölgəyə marağı getdikcə artır. ABŞ, Fransa, İtaliya şirkətləri kəşfiyyat işləri üçün müxtəlif ölkələrdən lisenziya almağa çalışır.

Türkiyə də bölgədə öz maraqlarını qorumağa, həmçinin dənizin özünə aid hissəsində neft-qaz axtarışlarını genişləndirməyə çalışır. Belə ki, Misir, Yunanıstan və Cənubi Kipr artıq sərhədlərlə bağlı razılığa gəlib. Onlar arasında Türkiyənin maraqlarına heç də uyğun gəlməyən yaxınlaşma prosesi gedir.

"Zöhr" yatağının kəşfi bu yaxınlaşma sayəsində mümkün olub. Eyni zamanda İsrail də bu üç dövlətlə əlaqələrini yaxınlaşdırmaqdadır. Bu isə Aralıq dənizinin şərq sahillərində Türkiyə üçün heç də əlverişli olmayan birliyin formalaşması deməkdir. Məsələn çətinləşdirən amil isə budur ki, Avropa dövlətləri Aralıq dənizindəki qaz mənbələrinə Rusiya asılılığından qurtarmaq üçün vasitə kimi yanaşmağa başlayıb. Bu prosesə ABŞ tərəfindən də ciddi dəstək verilir.

Yeri gəlmişkən, Türkiyə neft və qazın böyük idxalçısıdır. Yaxın illərdə bu ölkədə hər iki məhsula olan tələbatın sürətlə artımı gözlənilir. Buna görə də Türkiyə hökuməti qaz idxalından asılılığı azaltmaq üçün Aralıq dənizindəki kəşfiyyat işlərinə böyük ümid bəsləyir. Bu baxımdan, Kiprin Misir və İsrailə sərhədlərinə tanınmasına dair müqavilələri Tür-

kiyənin və Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin maraqlarına cavab vermir - hansı ki, İtaliya və Fransa'nın neft nəhəngləri bu maraqları nəzərə almadan Yunan Kipri ilə müqavilə bağlayaraq mübahisəli ərazilərdə kəşfiyyat-qazma işləri aparmağa çalışır. Bu il ərzində Türkiyəyə məxsus hərbi gəmilər iki dəfə "Eni" şirkətinin geoloji-kəşfiyyat gəmilərinin işini dayandırıb. Hər iki halda Avropa Birliyi və ABŞ-dan Türkiyəyə ciddi etirazlar səslənib.

Aralıq dənizinin Fələstin sahillərinə yaxın hissəsində də böyük ehtiyatlara malik qaz yatağı açıqlı. Lakin İsrailə münasibətlərdəki problemlər üzündən yatağın işlənməsinə başlamaq mümkün olmur. İsrail həmçinin Livanın öz ərazisi hesab etdiyi suların bir hissəsinə ərazi iddiasındadır. Buna görə də Livan öz ərazisində yataqların kəşfiyyatına başlaya bilmir.

Bu arada Əlcəzairin "Sonatrach" neft şirkəti Aralıq Dənizdə neft axtarışı üçün "Eni" və "Total" şirkətləri ilə müqavilə imzalayıb. Müqaviləyə görə, ölkənin şərq və qərb sahillərindəki iki ayrı bölgədə olmaq üzrə cəmi 25 min kilometrlik sahədə axtarış aparılacaq. Bundan əlavə, "Sonatrach" ilə "Eni" şirkətləri arasında Əlcəzairin cənub-şərq istiqamətindəki neft və qaz yataqlarının inkişaf etdirilməsi üçün 1,1 milyard dollarlıq bir müqavilə imzalanıb. Müqaviləyə əsasən, sözügedən regiondakı neft və qaz ehtiyatlarına dair yeni ölçü və qiymətləndirmələr aparılacaq, Aralıq dənizində seysmik tədqiqatlarla yanaşı, yeni neft quyuları qazılacaq.

Göründüyü kimi, Aralıq dənizinin şərq sahilləri yaxın illərdə böyük konfliktlərin mərkəzinə çevrilmək təhlükəsi ilə üz-üzədir. Bu konfliktlərin mərkəzində olacaq dövlətlərdən biri də qonşu Türkiyədir. Türkiyənin neft-qaz axtarışlarında Avropa və ABŞ şirkətləri ilə yanaşı, Azərbaycanın Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) da iştirak etməsi mümkün variantlardan biridir. Bununla bağlı məsələ bir neçə dəfə tərəflər arasında müzakirə mövzusu belə olub.

Neft sahəsi üzrə mütəxəssis, "Neft" Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri İlham Şaban deyir ki, Türkiyə uzun müddətdir dənizdə geoloji-kəşfiyyat işlərinə hazırlaşır: "Quru sahəsində aparılan geoloji-axtarış işləri mineral resurslar baxımından uğursuz nəticələr versə də, rəsmi Ankara ruhdan düşmədi. Bu yöndə axtarışları onu əhatə edən dənizlərdə etmək də israrlı olduğunu ortaya qoydu. Bu məqsədlə hələ neçə illər öncə

BP şirkəti ilə Qara dəniz sularında ilk geoloji-kəşfiyyat işlərinə dair bir saziş imzaladılar. Düzdür, burada hələ bir irəliləyiş yoxdur. Ancaq son 10 ildə Aralıq dənizində digər ölkələrin və şirkətlərin apardığı geoloji-kəşfiyyat işləri Türkiyəni də bu işlərdə aktiv addımlar atmağa sövq edib. Belə ki, həm Misirin, həm də İsrailin şelfində bir neçə qaz yatağı son illərdə aşkarlandı. Bundan əlavə, Yunan Kipri ətrafında seysmik kəşfiyyat nəticəsində qaz yataqlarının ola biləcəyinə dair məlumatlar əldə edildi. Bu kimi məlumatlar Türkiyə hökumətini daha ciddi addımlar atmağa sövq etdi ki, onlar artıq cari ildə əvvəllər alınmış və modernizə etdikləri üzən qazma gəmisi FATİH-in may ayında rəsmi açılışını etdilər. Türkiyə hökuməti bu qazma gəmisi vasitəsilə Kuzey Kipri və Türkiyə arasındakı sulara ilk əməliyyatlara başlamaq niyyətindədir."

Ekspertin fikrinə, Azərbaycan tərəfinə müraciət edilə, Azərbaycan dəniz qazmaçılarının təcrübəsində Türkiyə tərəfi faydalana bilər: "Şükürlər olsun, artıq 70 illik bir dəniz qazmaçılığı təcrübəmiz var. SOCAR-ın törəmə şirkəti "Caspian Drilling Company" artıq bir neçə il öncə Aralıq dənizinin İsrail şelfində təqribən 1 ilə yaxın müddətində "Noble Oil" şirkətinin tenderini udaraq kəşfiyyat-qazma işlərini həyata keçirmişdi. Səhv etmərəmsə, 6 min metrə yaxın quyular qazılırsa da, o zaman kommersiya məhsulu aşkar edilməmişdi. Ancaq qazmaçılarımız qoyulan vəzifənin öhdəsindən bacarıqla gəlmişdilər".

□ **Dünya SAKIT, "Yeni MəsəVat"**

Azərbaycan "MegaFon"la bağlı Rusiya qarşısında tələb qoydu

"MegaFon" operatoru tərəfindən Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində qanunsuz fəaliyyətin qarşısının alınması üçün...

Azərbaycan nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Ramin Quluzadə Rusiya Federasiyasının rəqəmsal inkişaf, rabitə və kütləvi kommunikasiyalar naziri Konstantin Noskovla görüşüb.

Virtualaz.org-un məlumatına görə, nazirlər informasiya texnologiyaları, poçt və telekommunikasiya sahəsində Azərbaycan-Rusiya əməkdaşlığını müzakirə ediblər. Ölkələr arasında informasiya təhlükəsizliyi sahəsində əməkdaşlıq, informasiya-kommunikasiya sahəsində təhsil,

"ağıllı" şəhər konsepsiyasının inkişafı, mobil rabitənin keyfiyyətinə

nəzarət, beynəlxalq rəqəmsal tariflərinin aşağı salınması məsələləri

ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Rusiya tərəfi radiotezlik

spektrindən istifadəyə görə ödəniş proseduru, həmçinin Rusiya Federasiyasında 2014-cü ildən rəqəmsal bərabərsizliyin aradan qaldırılması proqramı çərçivəsində universal rabitə xidmətləri istiqamətində həyata keçirilən islahatlar barədə məlumat verib. Ramin Quluzadə ölkəmizin sahil üzrə ikitərəfli əməkdaşlığın inkişafında, eləcə də Rusiya şirkətləri ilə əlaqələrin genişləndirilməsində maraqlı olduğunu bildirdi.

Nazir Rusiyaya məxsus "MegaFon" operatoru tərəfindən Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində qanunsuz fəaliyyətin qarşısının alınması üçün birgə tədbirlərin təşkil olunmasının vacibliyini qeyd edib. Rusiya tərəfi qeyd olunan şirkət tərəfindən işğal olunmuş ərazilərimizdə heç bir fəaliyyət həyata keçirilmədiyini qeyd edib və bununla bağlı nazirliyə rəsmi məlumat göndərəcəyini bildirdi.

Bundan başqa, Azərbaycana daxil olan beynəlxalq giriş trafikinin tam həcmdə, yüksək keyfiyyətli birbaşa kanallarla ötürülməsinin təmin edilməsi də müzakirə mövzusu olub. Eyni zamanda poçt sahəsində regional əməkdaşlığın təşkil olunması və iki ölkə arasında beynəlxalq

poçtdaşımalının mübadiləsinə də qarşılıqlı güzəştli çatdırma tariflərinin tətbiqi məsələsinin araşdırılması, "Azərpoçt" MMC və "Rusiya Poçtu" arasında beynəlxalq poçt rabitəsi sahəsində əməkdaşlıq haqqında sazişin imzalanması qərara alınıb.

Görüşün sonunda cari ilin 4-7 dekabr tarixlərində Bakı şəhərində keçiriləcək "Bakutel-2018" 24-cü Azərbaycan Beynəlxalq Telekommunikasiya, İnnovasiya və Yüksək Texnologiyalar sergi-konfransında Rusiya şirkətlərinin iştirakı barədə danışıqlar aparılıb.

Səfər çərçivəsində Rusiyanın nəqliyyat nazirinin müavini Sergey Aristovla təşkil olunmuş görüşdə isə cari ildə Soçi şəhərində imzalanmış "Yol xəritəsi" və "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin inkişafı, eləcə də Samur körpüsünün tikintisinin cari vəziyyəti ilə bağlı məsələlər ətrafında müzakirələr aparılıb.

Görüşdə iki ölkə arasında dəniz nəqliyyatı sahəsində saziş layihələrinin imzalanmasının vacibliyi xüsusi qeyd olunub. Hər iki görüşdə Azərbaycanın Rusiyadakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfəri Polad Bülbüloğlu iştirak edib.

Gürcüstan hökuməti milli poçt operatoru olan "Gürcüstan Poçtu" və "Gürcüstan Dəmir Yolları" SC-ni özəlləşdirməyə hazırlaşır.

Gürcüstanın iqtisadiyyat və davamlı inkişaf naziri Giorgi Kobulianın "Bloomberg"ə bildirdiyinə görə, energetika bazarında yaranmış problemlər səbəbindən 2011-ci ildən fəaliyyəti dayandırılmış "Dövlət energetika sistemi"nin də satışı nəzərdə tutulub: "Hazırkı mərhələdə biz bu şirkətlərin effektivliyini artırmaqla yanaşı, onları alıcılar üçün daha cəlbedici olmağa çalışırıq".

G.Kobulianın sözlərinə görə, dövlət bu obyektlərin satışından on milyonlarla gəlirdə edəcək, lakin bununla belə, hökumət "Gürcüstan dəmir yolları" şirkətində müəyyən həcmdə dövlət payını saxlamaq niyyətindədir: "Dövlət şirkətlərinin satışı iqtisadiyyatın artımını stimullaşdırmaqla yanaşı, hökumətin planına əsasən, 2025-ci ildə ölkədə iqtisadi artım 7 faizə çatmalıdır".

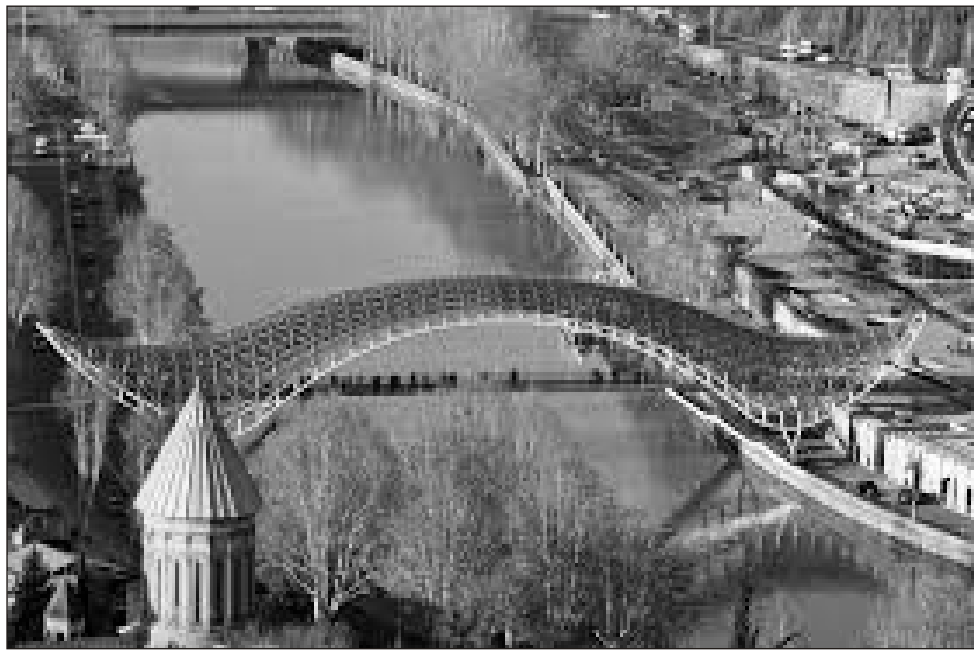
Qeyd edək ki, Gürcüstanda özəlləşmə müstəqilliyin ilk illərindən başlayıb. Lakin 2004-cü ilədək - hakimiyyət dəyişikliyinə qədər bu proses ləng aparılıb, dövlət üçün ciddi gəlir mənbəyi olmayıb. 2004-cü ildən Saakaşvili hökuməti özəlləşmə prosesində tam şəffaflıq yaratdıqdan sonra ölkənin ən böyük müəssisələri müxtəlif üsullarla özəlləşdirilib. 1800 iri və xırda müəssisə satışa çıxarılıb. Onların arasında Poti limanı, Rustavi metallurgiya kombinatı kimi iri müəssisələrlə yanaşı, dövlət xəstəxana və səhiyyə müəssisələri də var. Əgər 2001-2003-cü illərdə dövlət büdcəsinə özəlləşmədən daxilolmalar 1 faiz təşkil edirdisə, 2005-2007-ci illərdə bu göstərici 10,7-12,9 faizə yüksəlib.

2011-ci ilin sonlarına qədər artıq xəstəxanalar da daxil olmaqla bütün iri dövlət müəssisələri özəl əllərə verilib.

Azərbaycanda da dövlət əmlakının özəlləşdirilməsinə müstəqilliyin ilk illərindən başlanıb. Kiçik və orta müəssisələrin

Gürcüstan iri müəssisələri özəlləşdirir, bəs biz?

Natiq Cəfərli: "Hökumət iqtisadiyyatda dövlətləşməyə üstünlük verir"

özəlləşdirilməsi prosesi yekunlaşsa da, uzun müddət keçməsinə baxmayaraq, dövlətin əlinə olan iri müəssisələrin özəlləşdirilməsi sahəsində ciddi nailiyyətlərin əldə olunduğunu söyləmək mümkün deyil. Xarici və yerli ekspertlərin özəlləşdirilməsinə zəruri hesab etdikləri sahələrdə fəaliyyət göstərən müəssisələrin isə özəlləşdirilməsi gündəmə belə gətirilməyib. Burada ilk növbədə kommunal, rabitə, nəqliyyat xidmətlərini göstərən müəssisələr aiddir.

Azərbaycanda özəlləşmədən dövlət büdcəsinə daxilolmalar da çox kiçik məbləğləri ifadə etməkdədir. Belə ki, ötən il

özəlləşmədən dövlət büdcəsinə 106 milyon 462,9 min manat daxil olub. Bu isə həmin il üçün proqnozdan 1,9 dəfə azdır. Qeyd edək ki, 2017-ci il dövlət büdcəsi kəsinin maliyyələşmə mənbələrinə aid olan və Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən təmin edilən özəlləşmədən daxilolmalar 2017-ci il üçün 200 milyon manat məbləğində nəzərdə tutulmuşdu. Lakin bu daxilolmalar nəzərdə tutulduğundan 93 537,1 min manat və ya 1,9 dəfə az olub.

2017-ci il ərzində özəlləşmədən daxilolmaların 23 milyon 471,9 min manatını kiçik dövlət müəssisə və obyektləri,

icarəyə verilmiş qeyri-yaşayış sahələri, yarımqıç tikililərin və daşınar dövlət əmlakının hərərcə və birbaşa əmək kollektivinə satışından daxilolmalar, 289,0 min manatını investisiya müsabiqəsi yolu ilə özəlləşdirməyə yönəldilən müəssisələrin (səhmlərin, hissələrin) satışından daxilolmalar, 369,4 min manatını səhmdar cəmiyyətlərinə çevrilmiş dövlət müəssisələrinin (obyektlərinin) səhmlərinin (obyektlərinin) satışından daxilolmalar, 50,0 min manatını birgə müəssisələrdə və banklarda nizamnamə kapitalında dövlət paylarının birbaşa satışından, hərərcə və müsabi-

qələrdə satışından daxilolmalar, 82 milyon 242,0 min manatını özəlləşdirilmiş müəssisə və obyektlərin yerləşdiyi torpaq sahələrinin birbaşa satışından daxilolmalar təşkil edib. Göründüyü kimi, burada iri müəssisələrin özəlləşdirilməsindən daxilolmalar cüzi bir rəqəmlə ifadə olunur.

Maraqlıdır ki, özəlləşməyə çıxarılan bəzi iri dövlət müəssisələrinə alıcı tapılması müşkülə çevrilir. Məsələn, "Daşkəsən Filizsafaşdırma" ASC azı 5-6 dəfə müsabiqəyə çıxarılsa da, alıcı olmaması üzündən satış baş tutmayıb.

Azərbaycanda özəlləşmə prosesinin ləng aparılması, iri müəssisələrə marağın olmaması nədən irəli gəlir? Dövlət niyə böyük müəssisələri özəlləşməyə vermir? Sualları cavablandıran iqtisadçı-ekspert Natiq Cəfərlinin sözlərinə görə, özəlləşmədə Gürcüstandan daha aşağı nəticələr əldə etməyimizin bir neçə səbəbi var:

"Burada əsas məsələlərdən biri budur ki, Azərbaycanda biznes mühiti Gürcüstandan daha əlverişsizdir. Belə şərəitdə özəlləşməyə çıxarılan müəssisələrə alıcı tapmaqda problem yaranır. Digər səbəb odur ki, iri dövlət müəssisələrinə rəhbərlik edən məmurlar istəmərlər ki, həmin müəssisələr özəlləşdirilsin. Onlara sərəf edir ki, dövlətdən dotasiyalar alıb fəaliyyət göstərsinlər. İri müəssisələrin özəlləşməsinə xarici investitorların iştirakı vacib şərtlərdən biridir. Am-

ma Azərbaycandakı mühit xarici investitorların bura gəlməsi üçün əlverişli olmadığı üçün gələn yoxdur".

Ekspert bildirir ki, Azərbaycanda qanuni gəlirləri ilə hansısa iri dövlət müəssisəni ala biləcək iş adamları, şirkətlər yoxdur: "Azərbaycanda leqal milyonçular, böyük şirkətlər yoxdur. Şirkətlərin eksəriyyəti çox aşağı gəlirlə işlədiyini qeyd edir. Bu baxımdan, kiminsə çıxıb böyük həcmdə maliyyə vəsaiti hesabına iri dövlət müəssisəsinə alacağı real görünür. Düşünürəm ki, özəlləşdirmə prosesində irəliləyişə nail olmaq üçün siyasi qərarlar olmalıdır. Hökumət çəvik modelə keçmək, dövlət büdcəsinə gəlir daxil olmasını istəyirsə, özəlləşdirmə prosesini sürətləndirməli, bu sahədə şəffaflıq yaratmalıdır. Özəlləşdirmə olacağına, dövlət həm iri müəssisələrə dotasiya ayırmaq yükündən azad olacaq, həm də büdcəyə əlavə gəlirlər gələcək. Eyni zamanda vətəndaşla o müəssisələr arasındakı münasibətlər dəyişəcək. Bu gün hansısa dövlət müəssisəsinin xidmətindən narazı qalan, zərərcəkən vətəndaş məhkəməyə üz tuta bilmir. Çünki məhkəmədən öz xeyrinə qərar almaq mümkün deyil. Amma özəl əllərdə olacağına, vətəndaş rahatlıqla problemini məhkəmə yolu ilə çözməyə başlayacaq".

N.Cəfərli hesab edir ki, hökumət hələlik iri müəssisələrin özəlləşdirilməsinə deyil, yeni dövlət müəssisələrinin yaradılmasına üstünlük verir: "Azərbaycanda iqtisadiyyatda dövlətləşmə modelinə üstünlük verilir, yeni-yeni dövlət müəssisələri yaradılır. Məsələn, "Azərbaycan" yaradılıb. Halbuki yerlərdə xalçaçılıq müəssisələrinin yaradılmasında investor kimi iştirak edib, sonra onları özəl əllərə vermək olardı. Buna görə də düşünürəm ki, özəlləşdirməni sürətləndirmək üçün siyasi qərarlar olmalıdır".

□ Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"

Kəlbəcər köçkününü olan müəllimin özünü asmasınının təfərrüatları

1 ay əvvəl ağır yol qəzası törədən Şaiq Sadıqzadə psixoloji sarsıntı yaşayırmış...

Goranboyun Börü kəndində məskunlaşmış Kəlbəcər köçkünü Şaiq Sadıqzadə ötən həftə özünü asıb. Onun həyətdəki ağacdən asılmış meyitini yaxınları aşkar ediblər. 27 yaşlı Şaiq Sadıqzadə intihar etməsi ilə bağlı Goranboy Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 125-ci (özünü öldürmə həddinə çatdırma) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb. "Yeni Müsavat" a daxil olan məlumata görə, olaydan təxminən 1 ay əvvəl Şaiq Sadıqzadə ağır yol qəzası törədib. Faktla bağlı cinayət işi başlanılıb, Şaiq Sa-

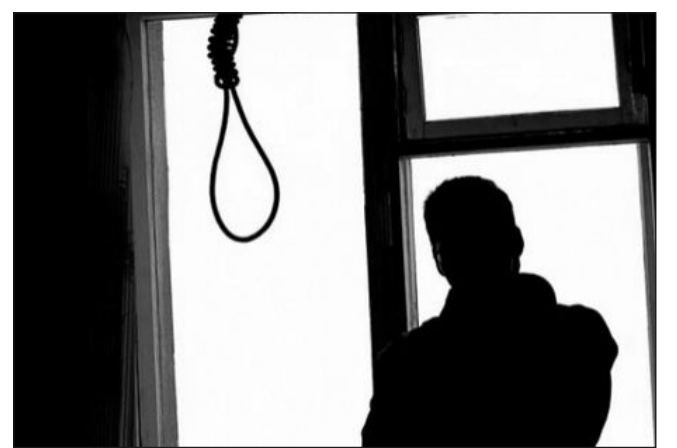
dıqzadə istintaqa cəlb olunub. Rayon məktəblərindən birində coğrafiya müəllimi işləyən Şaiq Sadıqzadə barəsində istintaq dövründə həbs-qətimkan tədbiri seçilməyib. Belə ki, oktyabrın 11-də saat 8 radələrdə rayonun Aşağı Ağcakənd kəndi ərazisində Kamran Quliyevin idarə etdiyi "Niva" ilə Şaiq Sadıqzadənin idarə etdiyi "VAZ-21015" markalı avtomobillər toqquşub. Nəticədə K.Quliyevin sərnişinlərindən Zakir Səmədov hadisə yerində ölüb, özü və digər 4 sərnişini xəstəxanaya yerləşdirilib. İlkin araşdırmalar zamanı qəza-

nın sürücülük vəsiqəsi olmayan Şaiq Sadıqzadənin səhvi üzündən baş verdiyi müəyyən olunub. Mərhumun qohumu Səməd Mustafazadə azvisi-on.az-a bildirib ki, Ş.Sadıqzadənin bir müddət əvvəl qəza törətməsi onun intiharına səbəb olub.

"Şaiq Sadıqzadə Əjdər oğlu əslən Kəlbəcər rayonunun Zəylik kəndindədir. Ailəsi Goranboyun Börü kəndində məskunlaşmışdır. Kəlbəcər rayonu 103 sayılı orta məktəbini bitirib. Psixoloji durumu qaydasında idi. Onu ağıllı, zəkası olan bir gənc

kimi tanıyırdıq. Keçən il Lənkəran Dövlət Universitetinin məzununu oldu. Coğrafiya fakültəsini bitirdi. Bu il də müəllim kimi fəaliyyətə başlamışdı. Bir zamanlar medianın gündəminə ixtiraları ilə düşmüşdü. Hələ tələbə olarkən ağıllı cihaz ixtira etmişdi. Mobil telefon vasitəsilə uzaqdan idarəetmə sistemi yaratmışdı. Həmin cihazla uzaqdan maşınları işə salmaq, elektrik lapmalarını açıb bağlamaq, qapıları örtmək mümkündür. Belə savadlı oğlan idi. Kəndimizin sevimli bir övladı idi".

S.Mustafazadə mərhumun

keçirdiyi avtomobil qəzası ilə bağlı bunları deyib: "İdarə etdiyimi maşınla qəza keçirmişdim. İki maşın toqquşmuşdu. Qarşıdakı maşında yaşlı kəlbəcərli dünyasını dəyişmişdi. Ölənlərin qohumları şikayətçi olmadılar. Hər şey qaydasında gəldi. Eşitdiyimə görə, işlədiyi məktəbə gəndəndə maşında ölənlərin evinin yanında keçirmiş. Dostları arasında deyirmiş ki, mən bunu özümə bağışlaya bilmirəm, adam öldürmüşəm. Əslində onun günahı yox idi, sadəcə psixoloji sarsıntı yaşayırdı".

S.Mustafazadə deyib ki, Şaiq Sadıqzadənin intihar etməsi onun üçün böyük təəssüfdir. "Yeni Müsavat"

□ E.MƏMMƏDLİYEV, "Yeni Müsavat"

2018-ci ilin 9 ayı ərzində məişət zorakılığı zəminində baş verən 678 cinayət faktı qeydə alınıb. Bunu Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Baş İctimai Təhlükəsizlik İdarəsinin Yetkinlik yaşına çatmayanlarla profilaktiki işin təşkili şöbəsinin rəisi, polis polkovniki Adıgözəl Adıgözəlov “Qadınlara və qızlara qarşı zorakılığa son!” 16 günlük fəallıq kampaniyasına həsr olunmuş konfransda deyib.

O bildirib ki, bu ilin ötən dövründə qeydə alınan cinayət faktlarının 135-i özünü öldürmə həddinə çatdırma ilə bağlıdır: “Məişət zəminində baş verən cinayətlər nəticəsində özünü öldürənlərin 112 nəfəri qadındır ki, onların da 11 nəfəri azyaşlı qızlardır”.

Qanunvericilik var, amma...

Azərbaycanda hələ də qadınlara qarşı zorakılıq halları mövcuddur. Ailə, Qadın və Uşaq problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Hicran Hüseynova isə “Gender əsaslı zorakılığa qarşı 16 günlük fəallıq” kampaniyasının açılış konfransında belə deyib. Bildirib ki, Azərbaycanda qadın hüquqlarının müdafiəsi istiqamətində qanunvericilik bazası mövcuddur və daim təkmilləşir. Mütəmadi sosial proqramlar və maarifləndirmə kampaniyaları aparılsa da, hələ də bütövlükdə qadınlara qarşı zorakılıq tam şəkildə aradan qaldırılmayıb.

Azərbaycanda “Gender əsaslı zorakılığa qarşı 16 günlük fəallıq” kampaniyasına start verilib. “Gender əsaslı zorakılığa qarşı 16 günlük fəallıq” hər il 25 noyabr (Qadınlara qarşı zorakılıqla Beynəlxalq Mübarizə Günü) - 10 dekabr (Beynəlxalq İnsan Hüquqları Günü) tarixləri arasında keçirilən beynəlxalq kampaniyadır və gender əsaslı zorakılığın insan hüquqları pozuntusu olduğunu vurğulayır. Bütün dünyada fərdi şəxslər və təşkilatlar “16 günlük kampaniya” kimi geniş şəkildə tanınan bu tədbir vasitəsilə hamını qadınlara və qızlara qarşı zorakılığın qarşısını almağa və aradan qaldırmağa çağırır.

Kampaniya BMT-nin Əhali Fondu, BMT-nin İnkişaf Proqramı (UNDP), Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatı (IOM), BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığı (UNHCR), BMT-nin Uşaq Fondu (UNICEF), Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı, BMT-nin İctimai İnformasiya Departamenti, BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı (FAO), BMT-nin İnsan Hüquqları üzrə Ali Komissarının Ofisi, Rasional İnkişaf uğrunda Qadınlar Assosiasiyası və Diplomatik Missiya Rəhbərlərinin Həyat Yoldaşları Təşkilatının dəstəyi ilə həyata keçirilir.

Qadınlara qarşı zorakılıq onların yaxınlarından törədilir

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) məlumatla-

sözündən şəxs yuxuda və ya narkotikin təsiri altında olanda - faydalanmaq təcavüz olaraq qiymətləndirilir. 2013-cü ildə dəyişdirilən bir qanunla qorxdığı üçün özünü qoruya bilməyən və ya uyumu pozmaq təzyiqi altında qarşı-qarşıya gələn insanlara yönəlmiş cinsi aksiyalar da artıq təcavüz olaraq qiymətləndirilir.

ABŞ

ABŞ-da isə cinsi cinayətlərlə bağlı qanuni düzənləmələr ştatlara görə fərqlilik göstərir. Amma ştatlar arasındakı fərq böyükdür. Bəzi ştatlardakı qanunlar olduqca liberal özelliklər daşıdığı halda, bəziləri xeyli konservativdir. Kaliforniyada 2014-cü ildən bəri qüvvədə olan qanunda “Bəli, bəli deməkdir” qanunu keçərlidir. Buna görə də hər iki

Qadınlara qarşı zorakılıq halları artıb, amma...

Dünya bu hallarla belə mübarizə aparır, bəs bizdə?

rına əsasən, dünyada qadınların 35%-i zorakılığa məruz qalır və zorakılıq halları əsasən qadınlara qarşı onların yaxınları tərəfindən törədilir. İctimai səhiyyə baxımından gələcəkdə böyük təhlükələrin yaranmasına səbəb olan qadınlara qarşı zorakılıqla ölkəmizdə mütəmadi olaraq mübarizə aparılır. Ümumən dünya ölkələri arasında qadınların zorlanması üzrə lider ölkə Hindistandır.

Hindistanda yerli və xarici qadınların zorlanması artıq adət halına çevrilib. Çoxmillətli ölkədə hər 20 dəqiqədən bir qadın zorakılıqına rast gəlir. Təqdim olunan hesabatla əsasən, Hindistanda zorlama halları 2010-cu ildən bəri 7,1 faiz artıb. Həmçinin o da qeyd olunur ki, Hindistan dünyada yeganə yerdir ki, bir qadın oraya gəlməzdən öncə iki dəfə düşünməlidir.

Psixoloji araşdırmalar isə müəyyən edib ki, ümumən cinsi təcavüzün kökündə psixoloji problemlər dayanır. Zorlamaya məruz qalanlar əksər hallarda bu faktı gizlədir. Bu da gələcəkdə daha da ağır nəticələrə gətirib çıxarır.

Hətta evində, həyat yoldaşı tərəfindən təcavüzə uğrayan qadınlar da var ki, bu halların əsas psixoloji səbəbi cinsi səmimiyyətin olmamasıdır. Araşdırmalara görə, cütlüklər arasında cinsi səmimiyyət olmayanda ailə-

də heç nə harmoniya yarada bilmir. Eyni zamanda bura sosial-maddi çətinlikləri, kənar müdaxilələri də əlavə etmək olar. Maddi problemlər qadını işləməyə vadar edir və beləcə ailədə əri ilə narazılıq yaranır. Ər evi təmin edə bilmədikdə daha da aqressivləşir, sanki öz qəzəbini ən yaxında olanlara töküür.

Bu şəxslər barədə məlumat bazası yaradılıb

Müasir zamanda məişət zorakılığı ilə mübarizədə gender bərabərliyi demokratik institutların səviyyəsinin qiymətləndirilməsində əsas amillərdən biridir. Azərbaycanda məişət zorakılığı törətmiş şəxslər haqqında məlumat bazası yaradılıb ki, onlar da müvafiq tərbiyəvi, profilaktik işlər aparılır. Zorakılıq qurbanlarına kömək məqsədilə qeyri-hökumət təşkilatları da daxil olmaqla müxtəlif kömək mərkəzləri yaradılıb.

Dünya bu halları bağışlamır - qanunlar sərtədir

Amma inkişaf etmiş dünya ölkələrində zorlama ilə bağlı bir-birindən fərqli cəzalar tətbiq olunur. Almaniya cinsi cinayətlərlə bağlı qəbul edilən qanuna görə, qurbanın özünü aktiv şəkildə qoruya bilmədiyi bütün cinsi şiddət hadisələri təcavüz kimi qiymətləndirilir. Belə ki, qurbanın mimika və

sözlü ifadə ilə cinsi akti istemədiyini bildirməsi cəzalandırmağa birbaşa əsas yaradır. Qurbanın “yox” deməsinə baxmayaraq, onun istəyi xaricində edilən cinsi aktın cəzası 5 ilə qədər həbs cəzası ilə müşayiət olunacaq.

Türkiyədə isə cinsi xarakterli sözlər də cinsi istismar kimi xarakterizə olunur. Amma Türkiyədə cinsi cinayət törətmiş şəxsin cəzalandırılması üçün buna məruz qalan şəxsin şikayətçi olması vacibdir. Cinsi istismara yol verən şəxs 2 ilə qədər həbs cəzası ilə cəzalandırılır. Amma fiziki təması gerçəkləşdiyi cinsi istismar cinayətləri 2 ildən 10 ilə qədər həbs cəzasına layiq görülür. Cinayətkarın cəzalandırılması üçün cəhdin cinsi münasibətlə nəticələnməsi vacib deyil. Məsələn, təcavüzə təşəbbüs və ya əllə toxunmaq cinsi hücum olaraq qəbul edilir. Təcavüz isə ayrı bir kateqoriyada qiymətləndirilir və onun cəzası 7 ildən 12 ilə qədər həbsdür.

Fransa

Fransada cinsi cinayətlərlə bağlı Almaniya qəbul edilən qanun layihəsinə bənzər bir düzənləmə var. Fransadakı qanunda təcavüzün miqyası geniş tutulur. Təhdid və ya “ani” cəhdlərlə cinselliyyətə zorlayıcı hərəkətlər təcavüz kateqoriyasında qiymətləndirilir. Bunun cəzası isə 20 ilə qədər həbslə yekunlaşır. Sözlə tək-

rarlanan cinsi istismarlar isə yüksək pul cəzaları və 2 ilə qədər həbs cəzasını özündə əks etdirir.

İtaliya

İtaliya cinsi cinayətlərlə bağlı sərbəstləşdirilmiş qanunun qüvvəyə minməsinin üstündən xeyli vaxt keçib. 1996-cı ildəki qanuni düzəlişlər qüvvəyə minənə qədər evlilikdəki cinsi zorakılıqlara göz yumulurdu. Amma 20 ildən artıqdır ki, evlilik içindəki cinsi zorakılıqlar da daxil olmaqla, digər zorlama xarakterli cinayətlər 10 ilə qədər həbslə yekunlaşdırılır.

İsveçrə

İsveçrədə isə cinsi münasibət xaricindəki bütün arzu edilməyən cinsi davranışlar “cinsi zorlama” olaraq adlandırılır. Amma nəzərdə tutulan cəzalar eynidir: 10 ilə qədər həbs. Hər iki hadisənin gerçəkləşdiyini demək üçün də qurbanın müdafiə halında, cinayətkarın isə müqavimətə şüurlu şəkildə qarşı gəlməsi təsdiqlənməlidir. Psixoloji təzyiq də zorlayıcı hərəkətlər kimi xarakterizə olunur. İsveçrədə, ümumiyyətlə, 2004-cü ildən etibarən evlilik daxilində baş tutan təcavüzlər cəzalandırılır.

İsveç

İsveç qanunlarına görə, bədənə çılpaq şəkildə qoyulmuş 2 ilə qədər həbs cəzasını nəzərdə tutur. Müdafiəsiz vəziyyətdə olan bir insandan -

partnyorun cinsi akt öncəsi “hə” deməsi, ən azından mimikalı ilə razılıq verməsi vacibdir. Ancaq bu qayda hər kəs üçün keçərlidir deyil. Sadəcə, dövlət universitetində təhsil alan şəxsləri əhatə edir. Çünki ABŞ-da xüsusən universitetlərdə cinsi cinayətlərin faizi diqqətçəkən şəkildə yüksəkdir.

Amerikanın keçmiş prezidenti Barak Obama məhz bu mövzuda müəyyən çıxışlar etmişdi. Ağ Ev 2014-cü ilin sonunda məktəb yoldaşları tərəfindən cinsi zorlama ilə qarşı-qarşıya qalanların səssiz qalmaması üçün çağırış etmişdi.

Səudiyyə Ərəbistanı

Səudiyyə Ərəbistanında isə cinsi cinayətlər çox ağır cəzalara məruz qalır. Təcavüz cinayətinin cəzası edamdır. Amma cəzanın miqyası, təcavüz edən evli və ya subay olmasına görə dəyişir. Evli kişilər sərt cəzalar alır. Amma Səudiyyə Ərəbistanında qurbanın təcavüz zamanı aktiv durumda olduğu təsdiqlənsə, qurban da cəza ala bilər. Ərindən qeyri bir şəxsə görüşdüüyü zaman təcavüz baş tutarsa, bu halda qadın da həbsə göndərilir və ya qamçı cəzası ala bilər. Bir çox ərəb ölkələrində təcavüz edən şəxs evli olduğu halda cəza ala bilər.

☐ **Sevinc TELMANQIZI,**
“Yeni Müsavat”

Noyabrın 29-da Avropa Liqasının qrup mərhələsinin 5-ci turunda "Qarabağ" Lissabonun "Sportinq" klubunu qəbul edəcək. Bakı Olimpiya Stadionunda keçiriləcək oyun saat 21:55-də başlayacaq.

Qarşılaşmanı çexiyalı rəfəri Petr Ardeleanu idarə edəcək. Petr Ardeleanu 2014-cü il dekabrın 11-də "Qarabağ"la İtaliya "İnter"i arasında keçirilmiş qarşılaşmada əlavə köməkçi hakim funksiyasını yerinə yetirib. 0:0 hesabı ilə yekunlaşmış görüşün uzatma dəqiqələrində Azərbaycan təmsilçisi fərqlənsə də, çexiyalı baş hakim Miroslav Zelinka təmiz qolu saymayıb. Nəticədə "Qarabağ" qrupda qalıb. Ardeleanu həmin matçda qapılardan birinin arxasında mövqe tutubmuş.

Bu faktın sabahkı oyuna hansısa təsiri ola biləcəyini düşünmürəm, hər halda baş hakim kimi meydana çıxan çexiyalının obyektiv qərarlar verəcəyinə ümid edək.

4 turdan sonra E qrupunda 10 xalla birinci yeri tutan "Arsenal" növbəti mərhələyə vəsiqəni təmin edib. "Sportinq" son turda "Arsenal"la səfərdən bir xal qazandığı üçün 7 xalla turnir cədvəlində ikincilik yerini qismən möhkəmləndirib. "Vorskla" son turda "Qarabağ"la minimal hesabla uduzsa da, topların fərqi görə yenə 3 xalla 3-cü pillədədir. "Qarabağ" isə 3 xalla 4-cü sıradadır.

Sabah "Vorskla" öz meydanında "Arsenal"ı qəbul edir. Ukraynadakı hərbi rejimin elan olunmasının bu qarşılaşmaya hansısa təsirinin olacağını demək çətinidir. Amma ukraynalılar n ingilis təmsilçiləri ilə qələbəyə oynamağa çalışsacaqlar. Yada salaq ki, bu klublar arasında ilk oyunda "Vorskla" rəqib qapısından 2 top keçirməyə(4:2) müvəffəq olub. Həm "Vorskla", həm "Qarabağ" qalib gəlsələr belə, turnir cədvəlində liderlər mövqelərini yenə dəyişməyəcək. Amma hər iki qələbə reallaşarsa, turnir cədvəlində vəziyyət qəlizləşə və hər şey son turda müəyyənləşə bilər.

Lissabon təmsilçisinin hücumçuları - kolumbiyalı Fredi Montero və braziliyalı Rafinya zədə səbəbindən Bakıya gəlib-gəlmədikləri bu gün bilinəcək. Lissabon təmsilçisi noyabrın 27-də doğma "Joze Alvalade" stadionunda sonuncu məşqini keçdikdən sonra Bakı vaxtı ilə 18:00 qarter reysi ilə paytaxtımıza yola düşüb. Lissabon təmsilçisinin oyun öncəsi son hazırlığı isə bu gün matçın keçiriləcəyi Bakı Olimpiya Stadionunda olacaq. Yeri gəlmişkən, rəqibin "Qarabağ"la oyun üçün Bakıya bir neçə gənc futbolçu gətirdiyi deyilir.

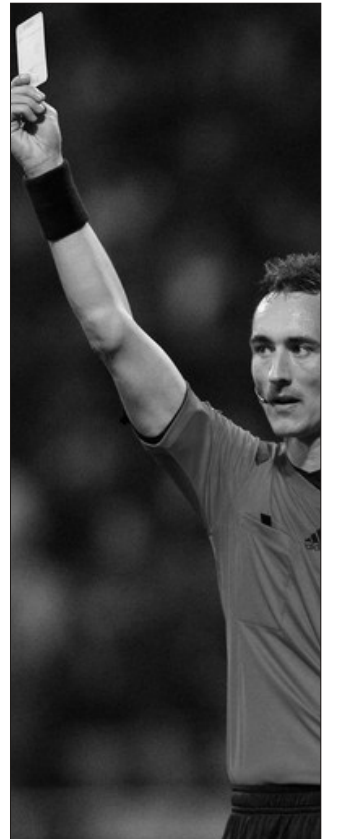
"Sportinq"ın sabahkı oyu-

Qurban Qurbanov

"Çarpaz atəş" altında

Sabah Avropa Liqasının qrup mərhələsinin 5-ci turunda "Qarabağ" Lissabonun "Sportinq" klubunu qəbul edəcək

na sanki çox da ciddi yanaşmadığı rəyi əlbəttə ki, yanlışdır. "Sportinq" 7 xal toplasa da, özünü son turda tam rahat hiss etməsi üçün Bakıda mütləq qalib gəlməlidir. Bu səbəbdən də rəqibin sabahkı qarşılaşmada optimal heyətdə meydana çıxacağı gözlənilənir. Çünki Bakıda xal itkisi Lissabon təmsilçilərinə baha başa gələ bilər.

Azərbaycan millisinin Milletlər Liqasındakı son qrup oyununda Kosovoya biabırçı məğlubiyətdən sonra başlamış müzakirələr təəssüf ki, hələ də davam edir. Bu isə nə Qurban Qurbanovu, nə də "Qarabağ"ın oyunçularının motivasiya olmasına imkan verir. "Qarabağ"ın son turda çempionatın debütantı ilə

heç-heçə etməsi də buna dolayısı ilə sübutdur.

Qurban Qurbanovun "çarpaz atəş"(həm milli komandaya, həm "Qarabağ"a görə) altda saxlanılması(qalması) yaxşı hal deyil. Burda futbolun inkişafında deyil, bəzi qrupların maraqlarına xidmət edən siyasiləşmiş idman mediasının da "rolu" var. Bunları hiss etmək mümkündür.

"Məsləhət vermək ən asandır. Heç kim haqda pis fikirdə olmamalıyıq. Vəzifəm Vətənime xidmət etməkdir. Futbolda kimlər uduzmuş ki? Hansı komandada eniş olmuş ki?". Baş məşqçi son müsahibələrinin birində belə deyib. Qurban Qurbanov hələ ki bu "çarpaz atəş" altında olmaqdan sıxıldığını dilə gətirmir, dözürlü və öz işini görməyə çalışır.

"Qarabağ"ın sabahkı oyunda yaxşı nəticə göstərəcəyinə ümid edək. Bu həm klubun özünəinamına kömək edər, həm baş məşqçini bir az təzyiqlərdən yayındırır, həm də azarkeşlərin canına bu soyuq payız axşamında istilik gətirir. Uğurlar, "Qarabağ"...

□ Nazim SABİROĞLU,
"Yeni Müsavat"